

Ів. КМЕТА - ІЧНЯНСЬКИЙ

Маша золотá

Лірика

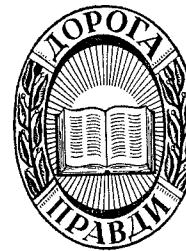
ВИБРАНЕ

ІВАН КМЕТА-ІЧНЯНСЬКИЙ

ЧАША ЗОЛОТÁ

ВИБРАНЕ

Лірика

Накладом
Християнського Видавництва "Дорога Правди"
Філадельфія — 1964 — Вінніпег

Обортка Валеріяна Копаня

Printed by
The Christian Press Ltd., Winnipeg, Canada

ТИНІ РІДНІ

ЩЕ СОНЦЕ ПРИВІТАЮ...

Десятий раз, чи сотий, мапу розгортую...
Крапки на ній, як мак той, і слова, слова, —
і любі, і живі мов... Наче розмовляють:
із словом на папері рідко так бува.

Десна-ріка... Черніговка старен'ка й рідна!
Ти сполошила спомини, мов птахів тих, —
летьять надії невмирущі діти гідні,
із берегів твоїх пологих і крутих.

Пливли ми з хвилями у сріблі, ніжна Десно,
а ніч раділа зоряна і молода, як ми, —
з Чернігова пливли. Ось, і Дніпрове плесо...
Й золоточубий Київ з добрими людьми.

Мов змійка, залізниця: Київ — Крүти — Ічня...
Там ноги колючки ловили з будяків,
мої малі... Ой горе давнє! Горе вічне
недоля сипала з великої руки.

А мала надить, кличе. Мов крапки говорять:
твоя, твоя ж я — Україна... Все прости
й недолі вибач... Так мое полегша горе?
Озолотяється в променях — життя хрести.

В ту мапу тûгу я надійно загортую:
втихай, спочинь... Не вічно ж спати вам в труні!
Не дам зотліти споминам, бо віру маю, —
щє сонце привітаю на Дніпрі й Десні...
1964, Філадельфія

ТІНІ...

Усміхнувся ранок й небо голубе,
біль прокинувсь в рані: пригадав тебе.

Плив час неспокійно, як був юнаком;
Знають про це Київ й Ічня із садком.

Я за тебе любу життя віддавав,
запікалисі губи. В'яла голова.

Як прийшла розлука — чужа сторона,
не ламали рук ми, так судилось нам...

Ходить твоя тінь тут... Всюди — люба тінь:
і поміж народом, і на самоті.

Наче чую голос, трепет рідних слів;
чую — шепче колос поміж голосів.

Як тебе забути в широких світах?
Хоч життя гне круто й сивіють літа.

Не знайшов такої гарної, як ти,
хоч торкнувсь рукою, де в красі світи.

Земле скорбна, земле — рідна моя!
Серце в тебе тепле й тепле маю я.

Ти, з-за океану, госте дорога?
З гарним прийшла ранком... Твій шумить той гай?

Ні — це тільки тіні... Тіні дорогі.
Пахни, пахни сіном! Мов твої — луги...

1955.

*

Стрічка сіріє, пливе в блакиті,
стрічка жива та струмко туркоче,
У журавлів всевидючі очі...
Аж в Україну летять, у Київ?

.....
Стрічко, на землю на мить хоч спустися:
листа я дам — і до матері, й Прісі...

1938.

— 6 —

БЕРЕСТ... ЖУРАВЛІ... ВІТЕР...

Як заблудив сюди цей рідний берест?!
Мов, поруч з пальмою, вінчатись став...
Прискочив вітер і — той самий шелест,
що чув по селях рідних, по містах.
Чи “брат” твій там росте за морем,
де хата наша плакала й гула?
Нераз в ній кублилось, мов кури, горе, —
багато хат таких в зеленого села.

На берест наш вилазив, сиротою,
та й долю “із хоромів викликав”...
Пекучий спів до хат котивсь луною,
в серця складали матері слова.
Думки пливли: “ої, же виводить!
Ізнов Ванько”... Сурмила сирота.

.....
І тут — літак думок рвонувсь за води...
Чи стану раз хоч я ногою там?

1942.

**

Невже — вона? І сонце — гість на святі...
І діти заливають хутір сміхом:
така їм воля і така їм втіха!
І море золоте — жита нежаті.

Погожий день налився, наче желих,
пахучим духом мрійного покою.
Ті ж шелести — шовки в садах веселих,
та — не вона... Лиш видалась такою.

1939, Онтаріо.

**

Пройшов вітер верховіттями кленів,
жупани в них з рипсу шелесткого.
А цей вітер, гордо-довгоночий,
мов шумливих вод з’єднав сто голосів.

— 7 —

Вітер рідний! Вітр... Та — помчався він.
Мов сонату незабутню вчуя я... Сон це?
В Україні музику почув ту хлопцем,
як в світлиці тихій серця спів зацвів.

1953.

СОСНИ... КВІТКА ДИКА

Торкнувсь шум ніжний кучерів дерев,
а сонце лісові всміхнулося прямно.
Всміхнувсь і я... Журба моя умре,
хоч фатум розгорта свій сувій темний.

Жаліть мене летить цей шум сюди,
бо серце тихе я приніс й тривожне?
Ввижається вона... Поля й сади...
І не піддатись видиву — не можу.

Шепочутися, дівчата наче, сосни;
розвісує їм вітер ніжно коси,
мені ж на крилах спомини приносить.

Розказують, ген, історичні плити,
як трупом мексиканським шлях був вкритий...
Так в Україні — як тремтіло жито.

1949.

**

Шуміли сосни так на Україні,
як ці із пальмами. Яка краса!
Знов та, що вдома в Кутах, воскреса:
встають, ідуть, мов Лазар, рідні тіні.

Олесь це, певне... Очі ті ж журливі,
вже й іней впав на голову важку.
А то — Маруся... Бідна, чи щаслива?
Був потонув вінок її в ставку.

А там — Людмилині худі дівчатка,
розвіялася її і мій юнацький сон.
Ой, спогадів і муко і красо,
у серці ніжному латайте латку...

— 8 —

**
У Каліфорнії запахло садом рідним,
і я спинив мій день, немов коня прудкого.
Пливе щасливе сонце, наче з України;
її на травах, це Варварин слід у росах?...
Сестрице добра, ти насіяла васильків
рукою таємничою вночі для мене,
Післала вітер з вістю через води буйні...
Немов я вдома... Гість — бажаний, любий.

СТЕЖКИ Й ПІСНІ...

Наче Ічня співає мені,
підперезана травневим сонцем.
Встають спомини, з трун мов, рясні:
хата... берест... і Кути... Чи — сон це?

Ічне, Ічне, ти рідна моя,
і журила мене й обіймала.
Про побачення мрію все я,
для розмов і ночей було б мало.

Над ставком поруч сіли б в саду, —
колись спіли любов там і груші.
Товариство своє чи знайду?
Мов братам, їм відкрив би всю душу...

До зорі я не спав би вночі,
бо сади твої казкою дишуть.
Тоді носять на дужім плечі
до коханої мрію, ой, пишну!

На базарі б шум-музику пив,
з-під Чернігова мови дзвінкої.
Бачив я світових аж сім див,
та без тебе — не маю покою.

Не покинь, Україно, мене, —
дала серце, мов струни, мені ти.
Усміхнись — і розлука мине...
Хутко в гості зберусь я летіти.

1956.

— 9 —

**

Немов дихнула й усміхнулась квітка дика
на чужині. Лани, гаї і довгі дні "у гості",
з могил мов, йдуть. А вітер вирвавсь наче з криком.
Тривожно споминів заворушились кості.

Вміває день в Канаді... День гарячий, радий.
А квітка щулиться до мене, синя квітка.
Намотую клубок чадних, тримтячих прядив,
що випливають чудно, наче з того світу.

**

Мабуть візьму вас, сни золотопері,
та й понесу, дитину мов, причинна
до бистрих вод, до кручі... Дикий чин там
нехай розчинить раптом смерті двері.

Мовчи, не грай на арфі ніжний, гаю,
Бо так, як хочу я, не може бути...
Забути ліпше все. Навік забути!
Та, мати мов, любов — не забуває.

1939.

**

Не шепочи, мій яворе, шовково:
твій шум, ті шепоти — мов з України...
У серці бучу спомин буде койть,
хоч линуть з саду співи солов'їні.

Не шепочіть, тополі, мов дівчата,
там... Ввечері на колодках співучих,
аж доки піvnі не почнуть співати.
Тривожить душу видиво пекуче...

Америки пахучий, тихий саде,
в душі скитальця, в краю фордів,
не воруши страшну змію-досаду!
Хай сплять, хай мрутъ жалю акорди.

1940

— 10 —

**

Чию ходу я в лісі чую,
чиї приглушені слова?
Так, наче Ічня тут ночує, —
я з нею часто ночував.

Давно, давно... Хлоп'я біляве
було стару гніду припнє
та й лічить зорі смілі й мляві,
аж поки північ не мине.

А ліс шепоче, а ліс грає,
і місяць — мудрий Соломон...
Мов булки кине він окраєць, —
на празник ласощі їмо.

Було вроцісто так хлоп'яті
на полянках себе вінчать
із мріями.. Вони — крилаті,
а в хлонця сліози на очах.

.....
А тут, ось, знову... Подих рідкий
в гаях зелених та — чужих.
Одне крило в надії кріпне,
а друге втомлене, дрижить.

**

Моя Ічне-красуне, й з Америки
я рвонувся б до тебе, мов джети ті...
Чи всміхнешся? Я син твій — без метрики,
та пройшов світ, як личить поетові.

Духом кріпкий, одружений з волею, —
як гриміли громи, був повінчаний.
Тут і сивію, і мрію про поле я,
про могили твої споконвічнії.

Жали жито там... Радились з вітром ми,
вже без матері рідної. Сироти.
Доле-доле, лиха ти і хитра ти,
не дала мені весело вирости.

— 11 —

Чи впізнав би тебе, Ічне, з ярмарком,
а тепер з тракторами й заводами?
Чи впізнала б мене? "Спитъ" Одарка там...
Проскитавсь я літ сорок за водами.

Тихше, серце! Таке, кажуть, в дівчини;
збережи в чаши, мед мов, зворушення...
Вірю, вийде Любов-сестра вічна,
привіта вона: в гості йди, друже наш!

1962

КИЇВ

I.

Прочинилось в минуле вікно
й "солов'їну" веселість впустило.
А надія випростує крила,
хоч пов'яли ті крила давно.

Соловейку, спасибі... Збудив
мої спомини любі, веселі:
в гостях Київ наш... Ічня і села.
Грають фабрики... Кадять сади.

Соловей наш радів-щебетав,
і таких наче в світі немає.
Було, слухаю, мрію й співаю:
"Доле, доле! Це я, сирота"...

Може доля й почула мене,
доля може й пустила за води...
Бува матір'ю часом негода,
але нащо — розлука так гне?!

1945

II.

Немов сестру ще довелось зустріти,
(Маріє, де ти...?) в рипсах осінь рідну...
Така хороша осінь! Сонцем обігріта —
князівна проста... Хто їй рівний?

— 12 —

Сто літ немов, як розлучився з нею,
було, у Києві нам груші носить
та й обдаровує надіями й гульнею.
Задумлива була там та, мов мати, осінь...

Розвіялись в Америці й Канаді
із листям дні. Пожовкли... Де ви, де ви?
Чи полічу вас в гостях, в рідній хаті,
чи поклонюсь там сонячному дневі?

1940.

СПОВІДЬ

Мов сон... Але трагічний цей — не сон.
Про нашу правду німець не подбає, —
мов жеребець, годований овсом,
потопче він надії цвіт докраю.

Варваро, ранена ти тяжко знову...
Полин із чаши п'єш. Кривись і пий!
В стражданні: міць і духа відбудова,
з постелі встанеш ще із ранком голубим.

**

Прийшла, сміється, кличе в гай весна,
а він співа, мов в синім, синім храмі.
Знов піднялися із серцевого dna
і спомини посивілі, і рана...

Минула наче довга сотня літ,
як з тишею кохавсь в весняній нізі
у Кутах... В сосняку, де мрії сплять й жалі,
і сивіє загублена там пісня.

**

Сади, любов рясна нам дух лоскочуть...
Немов закоханий — їй ніжно боки.
Піснями ніч ми міряєм охоче,
вже й сонце виплива з озер глибоких.

— 13 —

Та ѹ що нам ніч? Ми молодь! Що життя нам?!
Стремиголов за "правду" в Ѻгні-води...

В сніги, ліса чи крадемось житами,
а зрадний час на манівці нас водить.

Не треба... Годі, спомини хрещаті!
Вже сонце віша ранку ніжні шати.

**

Любов моя не квітка, не зів'яне,
аж доки серця маятник не стане.
Шепочемось ми, наче клен і пальма,
не буде видивам црілатим гальми.

Любов чудна і щира, і сварлива...
Тому, Варваро, ой, голубко сива,
не вмію я, не буду лицемірить.
Колись згадаєш може й пїймені віри.

СЕКСТИНИ

Рядки забутих рідних слів всміхнулися...
Мов паше полум'я чаївне з них,
магнітом кличуть серців спів вони,
в надії одягають скорб заснулу.
Ти не згориш і в полум'ї війни,
Варваро... З ранком вийдем ми на гулі...

**

Отак і наших днів тривожних пір'я
вітри холодні носять по світах!
А ніч — сліпа, мов вічна... Не світа
на пожарищі рідного подвір'я.
В Любови ще не замкнені уста, —
вона світ виведе на щасне взгір'я.

**

Пора вечірня розгортає книгу,
а в їй — стару, золочену сторінку.
Торкнулася душі надія тиха...
Надія — друг! Не зрадить і довіку.
Такі гаї над Удаєм шуміли,
Такі сади ув Ічні шепотіли...

**

Так в Україні восени бувало:
мовчали сосни й берест наш мовчав, —
немов на цвінтари, як ув очах
над гробом сум щотився валом.
Уже і тут метнулась осінь боса,
гукнула смерть... Удвох вони ось косять...

З ВІКНА ТРАМВАЮ...

Неначе я побачив із вікна трамваю
..... тебе, Маріє...
Майнула тінню ти? А слід — мов слід відчаю;
прокинулись, клопочутъ серце жаль і мрій.

Струнка красо, сестрице, з чим тебе рівняти?
Ми розгубились в світі довгім, галасливім
на ярмарку життя... Він Божий і мов клятий.
Зненавиділа доля нашу сонцевливу.

Чи ти прийшла за океан мене шукати,
свого найменшого, свого "чудного брата",
чи образ той сестри щасливої, чужої?
Любив тебе дзвінку й гнівив... Було, межою

ми бублики солодкі і казки носили.
сварились ми, бо щастя нам уснілиши снилось:
і щастя мало й бубликів тонких тих мало.
Вітри сиріт, не мати люба, цілували.

Тепер би тут тебе, в Канаді, мов ту пані
я привітав би... Ти ж розповідала їз зрана
доночі — про зрадливу долю, глум, і грati.
Нема тебе... Лиш тінь. Не привітаєш брата!

СОН

Цей сон пророчий? Не одурить?
Приснивсь мені ти, брате...
Невже й тебе недоля журиТЬ,
і у вікні твоєму ґрати?!

Наснилася і хата рідна:
гостює весело в ній сонце...
А ти веселий й твоя Ліда
і, до науки щирі, хлопці.

Ой хата! Свідок лихоліття,
мов та бабуня, похилилась...
Складав в ній вірші недолітком,
як щастя часом тільки снилось.

Мене вітаєш ти, радієш...
На покуті гостей садили,
а на подвір'ї свице-віє
тривожний вітер, віє димом.

Не бійся, брате мій єдиний,
ні ґрат, ні муки. Духом вільний
і чистий серцем, без провини, —
устоїш проти божевілля.

1937

РОЗЛУКА

I.

Життя замріяне мое,
ти стелеш путь далеку, темну...
Чи ж воля там? Чи стежка в тернах
й шуліка щастя поклює?

Прощай... — промовлю — Україно:
міста і села, поле й гай.
Про щастя мрію на чужині,
хоч тяжко вимовити — прощай...

— 16 —

Невже я зайвий в ріднім краю?
Народу раб... Служу йому,
як син, люблю й любить навчаю,
і не бажаю йому мук.

Нехай скитання це мое
осяють зорі й зникне темінь.
Та годі, годі... скорбна темо!
Із чаші й поле — слози п'є...

1927, Харків.

II.

В диму десь Харків... Укрився Київ
туманом сивим.
Невже Вкраїну навік покинув?
Не "блудний син" я...

Сади осінні журливо мріють,
в дзвінки не дзвонять.
Голодний вітер принишк, мов мліє, —
страхи скрізь бродять.

А кінь чавунний, ой, рветься вдалі,
в чужу-чужину!
У серця сили прощатись мало,
мов рвуться жили.

Кивають верби за сірим містом...
Всміхніться, села!
Які почую про вас я вісті
в краю веселім?

1928.

ВІКНА...

I.

Дитинства вікна позолочені
на чужині ласково спомин прочинив:
вечірній май... Ми спать ще хочемо.
Жуків, жуків! І курява... Казки... Млинни...

— 17 —

“Концерт” хай слухають побілені
діди на призьбах, з місяцем їм сну нема.
Городи небу кадять... Діло нам!
Хай сестри кличуть спать... Ми закохались в май.

У юність, в жарти закохалися:
покрадем, ось, в дівчаток з глини “кавуни”
і — шшиш... на жарт — у діда палицю...
Блісъ-гульк! Згадки... Так часом промені. Так сни.

II.

Беру за руку, мов сестру — неділю,
та й з дітімій йду гулять під церкву.
Сорочку вишиту мені наділи,
дитина я мов не шевцева...

Шовкову крайку діти нехай бачать!
Хоч братова була, та ще близкучка.
Вся Ічня дивиться на мене наче,
й сирітства рана гойтесь болюча.

III.

Про щось латишка тихо спітала...
— Бабусю, — мовив, — не розумію.
І в серце гостре жало упало:
ти па чужині... Путь скорби міряй!

Тумани п'яні — тут пізно й рано,
Варвара ж сонцем була багата.
Летить кіннота-вітри крилаті,
пряду, мов нитку: Вкраїна гарна...

Чи повернуся в обійми степу
й симфоній лісу мажорно-тихих?
Варвара ж вийде з вітанням теплим:
ми вільні думати... Нам легко дихати.

Мабуть, нам довго в світах скитатись...
Життя ж закони — якісь химерні:
я на чужині не хочу вмерти.
Не клич, Вкраїно! Не клич, мов мати.

1928, Рига.

**
У сні мов, роки розсишаю
по бруках ротатих міст.
І полю, і селам — рідня я,
а гай — мій жаданий гість.

Ввіжається вулиця рідна,
і біла ввіжається хата,
хоч, миші мов, зникувесь рід наш,
та, стріхो, — ти люба, мов мати.

1926, Харків.

**

Осики у яру од вітру поховались,
вітри в Канаді — мов ті коні з степу...
Осики молоді із травнем повінчались:
весна їм любо гарний килим стеле.

Шу-шу... шу-шу... Тут гай із срібними
струмками.
Шовки мов, шелестить... Нові шовки ті.
А води, сміючись, цілуують білокамінь,
та й казку кличуть й кличуть Канів, Київ...
І серцеве “святе святих” ключ одмикає, —
ланцет мов, ключ... А я ж — не давній Каїн...
1936

ВИШИВКА

Вишивана в Києві... Любов сюди кинула:
милуйтесь окрасами... То ж рідна краса-краса!
Хіба ж її можна таку не любити?

Рука не лінилася. Любов не втомилася.
Вкраїна вишивану сорочку пошила нам...
В Америці гість — Україна сидить!

Вишивано в Києві... Не б'є уже кием він...
Не б'є, усміхається. Полин забувається?
Мій Києве любий, тобі хай щастить!

ТУГА ОДВІЧНА?

Що це? Скажіть мені... Як йому ім'я?
Б'ється під серцем і плаче у серці.
Лагідно в грудях даю йому дім я;
ніжно шепчу: ой, дитино, не сердься...

Тугу, мов покритка бідна, ховаю.
Тихо із мукою радість сплітаю,
та й, як вінки, я пускаю на води:
плиньте, вінки, до мого... до народу!

Може ласкова рука дасть Дніпрові
хоч пелюстки ваші, хвилями біті.
Мов та дитина, в корзині сповита, —
плиньте до щастя, орошені кров'ю.

Що це? Скажіть мені... Туга одвічна?
Сила любови, страшна й ніжна сила?
Серце так часто — у Києві, в Ічні...
Кличуть і сняться вони, наче мила.

1963

НЕВЖЕ?

Невже люблю я ніжно і вірно люблю — двох?...
Мов серце поламалось на дві живі скрижалі,
і в серця сили мало, бо полюбив обох.

Одну — за небо синє, за серце, в жилах кров...
А другу — за гостинність... За щедрість безупинну, —
вітала, наче сина, як в дім її прийшов.

Любити, кажуть, тяжко, любити щиро двох...
Я ж серце, по частині, віддав і Україні,
И "за водами крайні" ... Я полюбив обох.

1963.

**
*

Ти схвилювала мене голосом рідним, весняно-любим.
Жаль плив... Розпука... І, мов променем, серце ласково гріла голубка.
Ти воз'єднала всі муки сердець, гумором скорбним підперезавши,
та й укріпила надії терпець... Пісне Вкрайни, люба ти завжди!

СЛОВО

**

Народивсь я в білій хаті,
Почув арфу ніжну в полі,
розумію жур тополі.
Та й не вмію я мовчати:
серцю флейту дала мати...

Йду тривожний скорбним гаем,
на хрестах мов віття голе.
В кленів жили похололи,
осінь з смертью позіхають.
Журно флейта: гай мій! Гаю...
1923, Київ.

**

Між соснами ямби збираю...
Ой сосни, я друг ваш... Я брат.
Так шепчується сосни у гаю,
як мати любила шептать.
З сосновою — я в жмурки гуляю.

Ітиша, і радість, і мрії
весняним життям упились.
Та й вітер пестити уміє, —
жандар він був гострий колись...
Весна душу гойт і гріє.
1925, Київ.

**

Всю довгу ніч сиділи вдвох ми,
та не сварилися про догми.

Горіло слово в тихій хаті,
лякало тіні волохаті.

Ту довгу ніч — тільки сиділи,
самі гострились слóва стріли...

Тоді я чув — як слово дише,
як чудно міць роздає тиша.

**

Ой, слів — думок! Не витримають груди...
І сваряться, й благають, наче діти:
пусти нас-ластівок! Пусти летіти,
чи й вікувати ми у серці будем?

І ріжу прив'язі схильованім пером, —
в слізах слова мов, та й пливуть гуртом...
Пливіть, шуміть ефірними вітрами,
причальте десь до серцевого храму.

1938

**

Ні слова я... Ні слова не промовив.
Мовчало серце. Біль мовчав на дні,
і спало кріпко, непробудно слово,
хоч одягались гарно ночі й дні.

Чи розлюбив я пальми і “красуню”...
Назавжди грізно й тихо розлюбив?
Чи глянути боявся на красу я, —
спи, серце, спи... Без муки, боротьби.

Не розумію таємниці сам я:
як струни серцеві чуткі бринять...
Якими скаржаться й радіють голосами.
Та часом знаю — чого струни сплять...

1963

“ДІТИ”...

Слова купаються у морі,
мов діти, плещуться слова...
Сховались тіні суму й горя, —
слів повне серце й голова.

І серце — море. Серце — небо.
Та як те серце показать?
А може й нашо... І чи треба?
У нім — не гнівна гроза.

Живу — як слів оркестр я чую:
радіють, порхають слова...
З них килими, із зір мов, тчу я;
вечірня тиша виплива.

Чудний-щасливий я з словами,
сім'я таємна це моя...
Біжать і лаштуються “до мами”,

(поет чи ні... судя — не я).
Та вже мені не розігнати
“дітей” тих з серцевої хати.

1936.

**

Як вітер в лісі зашумів тривожно!
Хоч сонце грає на поляні й лузі...
Немов в полоні я, шепнуть не можу:
пусти, прощай... Сказати не всилі музі.

Лонгфелов наче тут і добрий Кіплінг...
Нещасний Вальд і навіть Затуринська.
У мене в гостях тут ввесь “знаний Київ”...
Думок-перлин розкішних повно в скриньці.

Самотній з мудрістю святкую й болем
співців, що в більшості навік поснули.
Отак і наша невмоляма доля
назустріч вийде нам, немов — на гулі...

1954,

— 24 —

**

Душа моя — чудна струна.
Бува, себе не розумію, —
як дзвонить молода весна
чи осінь сонцем золотіє.

Таємний клич бере мене
від гамору й сталевих зиків,
а гай красою мов припне:
тут філософи і музики...

Ховаю щастя за кущем,
не злодій я... Хай буду пити
нектар життя, — іще, іще...
Інакше мов не вмію жити.

На цвинтар цей раз приблукав,
як соловей на флейті грає!
Лягла і тут війни рука,
та соловей не зна й не дбає.

Душа моя — чужа злобі,
вона сестра красі й любові.
Тяжкі у неї герці й бій,
як смерть і буря роблять змову.

1925, Харків.

**

Солов'ї, солов'ї і сьогодні...
Наче злодій, я слухаю іх, —
в серці сонце, і сльози, і сміх.
Годі, тugo! На день хоч щей — годі.

Сюди гамір, мов в'ісько, не суне,
приніс серцеві флейту і я.
Сонцем вінчана, весно моя,
розсмішила ти сум мій...

1925

— 25 —

ЛИСТ ВІД ДРУГА

Засни, телевізоре... Радіо, спочинь!
Мовчи, широка вулице, ротата, —
хвилини тиші буду я лічить
в осяяній любов'ю й щастям хаті.

Хвилини — мов червінці золоті
для сироти в нужді, що тужить в горі.
Такого щастя мало мав в житті,
як слово-промінь засіяло впору...

У слова сила є створить палац
в душі... Тоді любов там господиня.
Лист у руці моїй горить, палає...
В нім українське серце — небо синє,
поетоє, ой, серце світле й добре!
Воно — в моїм... Мов зникли віддалі й море.

1962

**

Збудило рідне слово волю жити, —
зів'ялу волю, полонянку наче.
Ще крук ляка і тихо кряче, —
в відчаю ніч не перейду межі.

Тривожився мій дух, мов та вдова, —
як пре мороз в нетоплену хату,
надворі мстить хуртовина лапата,
й до Бога — мерзнуть на устах слова.

Далеко десь, та вже світає ранок...
І долами, і горами, і лісами,
мов княжий післанець невтомний,
він пролетить та й стане біля дому...

Промовити променистими устами:
де Бог та сонце, там немає рани!

— 26 —

“СЕСТРИ”...

(М. Розетті й Е. Дікінсон)

1.

Прости мені, що близько, близько був
до твого серця й музики не чув.
Не чув любові й скорби вічних струн, —
немов сестру знайшов, свою сестру.

Take te серце змучене твоє!
А може... Може серце те — мое?
Заснула ти блаженним сном,
навіки зачинилось світле вікно...

2.

I ти — моя сестра:
у клітці й небесах...
Як ніжна арфа гра,
в пустині є роса.

В пустині річка, гай...
А сирота — любов:
не кара, не нудьга.
Голубко, знав все Бог!

**

Як хороше нам з озером у лісі!
Качки немов, турботи розплівлися...
Цілує сонце палко. Кличу пісню,
і сниться молодість, і щастя сниться.

Я б довго, довго пив із чаші тиші,
із ямбів радости складу сонату...
Надій букет я понесу до хати,
а скорб ми спати тихо заколишем.

— 27 —

КВІТКА В ПУСТИНІ

Пустинею летить мій поїзд сірий,
мов давня ящірка віків суворих...
Як тихо тут! І навіть вітер скорий
не міря миль і гір німих не міря.

І ось — на цвінтарі каміння й тиши
рожева квітка до вікна нагнулась!
І наче з сонцем любо так всміхнулась.
Здалось: жива пустиня... Грає, диші.

Несеться поїзд. Прудко із ним — думка,
ту квітку я вхопив їби, мов дитину...
Так зацвіта у боротьбі людина,
так серце в скорбі родить слово лунко.

1944.

**

Таке ти владне, слово рідне, любе!
На жарт ми боремось — й на споді я...
То кличеш спомини із чорних ям, —
полинем серце поїш, то голубиш.

Думки ти з летаргії побудило,
і не в жалобі вже, не згорблені думки.
З тобою я веселій і прудкий,
гаряча міць надій пливе по жилах.

Хто, слово, владу дав тобі чарівну?
Покірним твоїй волі я роблюсь
рабом... І недругів — ні, не боюсь.

Не твій Платон, ні мученик — Сократ,
а мовиши... Мати мов чи любий брат.
Бо українське ти?! З найкращим рівне?

1951.

— 28 —

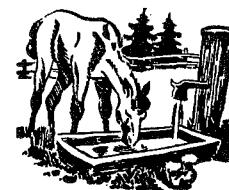
**
Вино я тиши п'ю,
ввесь світ — як на долоні...
Борюсь. Палю. Люблю.

Веду бранців з полону,
я велетнем роблюсь, —
бо вина райські п'ю.

1933

**
О, муко болячесолодка слова, —
дитиною під серцем б'ється...
А родиться — і плаче, і сміється,
і я з ним: сам не свій... О, радість слова!

1936

— 29 —

МАТИ

**

Сидить — і суха, і глухая...
 “Бабусю, а скільки вам років?
 Та довгі вони... — Затуляє,
 мов айстер, синяк біля ока.

“Невістка, ось, бачите вчора
 отак нізвіщо побила
 і око мені підсинила.
 Та й син помагав її... Ох, горе!

Я силоньку всю змарнувала,
 вдовою його згодувала;
 малим був, як ангол дитина,
 та входить диявол в людину...”

Встає. І горбата й кульгає:
 “І де мені неміч цю діти,
 і як стати милою дітям?
 Чужий, добрий сину, не знаю...”

Не рада ні довгому віку,
 ні літу, ні сонцю не рада...
 Гей, сину (не син ти...) й невістко,
 благає, прощає вас — правда!

1925, Харків

**

Тулиться, гнеться до клена тополя...
 Сірий їх одяг і сіро у полі.

Наче з торбами на плечах обое,
 вітер колючий ім горя накоїв.

Бурі намисто з тополі зірвали,
 і, наче Юда, її цілували.

Та не упала вітрам вона в ноги...
 Поруч із кленом стоїть літа довгі.

Тулиться близче до клена тополя,
 іх повінчали — недоля і доля...

**

Шептались тополі, уста їх третміли;
 мов сестри, мов рідні високі тополі, —
 як промені згасли поволі й лиши тліли,
 а лебідь в ставку ще викреслював коло.

Самітній плив лебідь у білій одежі,
 звіщали тривогу стурбовані очі.
 Здавалось, він кликав: приплинь, мила... Де
 Шукаю, чекаю... Журба мене точить. [жти?]

Стріла — його шия. В ставку він кружляє...
 Мов хочуть сказати третмічі тополі:
 ой, лебедю любий, лебідки немає...
 Не випливе мила ні завтра й ніколи.

1963.

**

Плава захмарений вітер,
 скаржиться, корить та ганить:
 знову... і що з ними діять?
 Люди — вбивають, ховають...

Чорна жалоба — дружина...
 Мати це заголосила?
 “Я і кохала, й дружила
 чи ж для тих куль, любий сину!

Мати — зів'яла тополя.
 “Хай би мене вже вбивали...!”
 Вітер, дячок мов, у полі
 “вічну” мугиче помалу.

1920, Ічня

**

Наговорилися із сином мати,
 за північ — шелести шовкових слів...
 “Ну й де ж ти?... Ждала я що-свята”,
 Пливли і зорились слова не злі.
 Родило серце їх у вічному теплі,
 уміла мати їх у ласку одягати...
1922.

**

Мов тополя в сріблястому листі,
наша мати і гарна й струнка.
Як іде — мов князівна яка,
хоч лиш Мотря, Марія чи Христя...

А у серці терпіння й любови!
Чи в нім щастя, чи скорби вогні, —
і молитви її, і пісні
міст в майбутнє будують дубовий.

Ув очах у моєї сіяли
зорі ясні і в час лихоліть, —
вміла довго й багато терпіть,
бо так рідко їй щастя всміхалось.

Мов у променях, мати Вкраїни...
Знов торкнулася серця струни,
під сумне, чорне віко труни
кладемо ми не душу, а тіні.

Жить дух матері буде віками,
доки наша в орбіті земля...
Мати ваша і рідна — моя
в нас живе почуттями й думками.

1937, Канада

**

Сьогодні матір я багату бачив..
Багату щастям: із дочкою мати
не нащебечуться, палац — їх хата...
В очах і небо, й радість плачуть.

Красо побачення, красо надземна!
Ті шепоти вночі — шовків мов шелест.
“Збудив” свою я матір, цвінттар, берест...
І пісню скорбну, — горя гіркі зела.

— 32 —

**

Отак ти в сивій давнині благала,
і знову так, стосотий раз, ой мамо!
Тоді: помилуйте, паночку, Ганну...
Тепер: хай милість буде над синами...

Був гордо глузував давно москалик,
здалось, і цей, чорнявий гун, глузує.
У розкоші їм тъмарив очі шкалик
і пристрасть, гнів... І сльози, мамо, “всує”.

Даремно простягла ти руки білі,
хто серцем вчує вічний крик любови?
Чи зрозуміють, що сини ті смілі —
брати мов їм... І їхній, мамо, Бог твій.

На вколішках стоїш: “Сини це милі...
Помилуйте... Благаю, генерале!
Їх кару — смерть я пережить не всилі,
ви ж матір любу маєте чи мали...”

Дивлюсь на ілюстрацію в газеті
і гнів святий, і скорб мов крають серце.
Не гайся, правдо! Викуй смерті “вето”...
Скорій переможи на чорнім герці!

1939, Канада

“ШКЕТ”

Хлопчику, звідки ти,
Є в тебе мати?
Бідне...

Замурзане...
Ліс мов — голівка,
не вчесати.
“Шкета” бабуся жаліє,
чорний — арап він...
Матки? Немає...
З голоду вмерла...
В Горловці.
На — тобі, синку, копіечку...

— 33 —

Бублика купиш.
Мала онука я, —
Тиф
задушив...
Гарне хлоп'я було!
А кучеряве та балакуче...
Очі
сині, як в тебе. —
Дар узяв
бабин...
Мить мов
замарився:
мати з базару
вернулась...
Саша, ось тобі крендель...
Оссь тобі бублик —
сахарний....”
Глянув — в руці сіяє
гривенік...
Ні, не копійка мідна.
От, він і купить
бубликів... Два!
Сонце — в очах синіх...
Гривенік — зірка
в чорній, худій
руці...

1927, Харків

**

Л. — О. — С.

Я глянув ув очі і добрі, й веселі,
і раз, і удруге... Любив, милувався...
В очах отих чистих: любови оселя,
здивовання, ласка. В них бавилось щастя.

Не знають очиці страждання від горя,
не мають хмаринок осіннього суму.
Ні зради ланцети, ні дикі когорти
сердець не торкнулись тих, сліз не несуть їм.

— 34 —

Я глянув ув очі щасливі дитячі:
далеко, далеко ті очі, ті діти...
На рідній землі вони, рідній наче,
всміхнулось сестричі із братіком літо.

Ті очі і квіти, і обрій — на картці...
Ласково на діток ллє промені мати.
Любов тільки визволить світ наш від карі,
від воєн, від горя, щоб жити як брат з братом!

**

Ішла мати водами, ріки розливалися;
несла в грудях камінь мов: доля не всміхалася.

А під тим, під каменем, — рана незажита,
скорб'ю роз'ятрована, сльозами залита.

Чого хмари чорні ті? Мати довгу думу тче:
бачила ж багато хмар... Мало хіба глуму ще?

За що доля сердиться, від колиски — лютая!
Серце в неї з каменя, залізом закутеє?

Гнув жур-вій, гнув матір ту,—хилилася з лозами.
Тоді Син — назустріч їй! Ішов Він —
Долорозою...

В ЛІКАРНІ

Ні мами, ні тата не знає... Ні брата.
Та й як йому знати, хоч скорб вони п'ють
і тугу із болем єднають свою, —
із болем, святого немов, немовляти...

Не вміє сказати... Лиш знає ридати,
схлипає кімната, — стражда немовля.
Хихоче смерть тихо... І тут смерть гуля,
а мати дивується, молиться мати.

Під ніж його дати? Та ще ж немовлятко...
Мина тиждень п'ятий... Ой, матінко, ні!
Протест і ридання — на серцевім дні:
дітей і безрадність народжує мати.

— 35 —

ЖИТТЯ І СЕРЦЕ

ФАТУМ ЗРАДЛИВИЙ

“Terra”-віків! І вродлива й нещасна,
наче Оксана, з очима сумними,
що їй недоля родила скорб рясно
й пхнула в криницю — у домовину...

Ічня вже певне забула ту драму:
покритку юну, веселу Оксану...
Ніч полохливу і лементи ранку.
Ти ж, сива земле, мінлива — й та сама.

Мчишся у космосі, крапка слухняна;
світло, тепло і життя позичаєш...
Люба, хороша! Куди не погляну,
ласка тебе із красою вінчає.

Та одяглась в таємницю ти, земле...
Бачать тебе на Шляху... на Молочнім?
Є там десь люди, поля, ріки й зела...
Справжнє братерство... Любов рай-хороша?

Terra! Що буде з малою тобою,
пекло як вибухне, гірше вулканів?
Жохті і чорні сини хочуть бою,
блідим братам докоряють лукаво.

Я ж тобі зичу і щастя, і раю,
вісті блакитні про ранок твій тчу я.
Ніч як мине та, тоді ти заграєш
музику в космосі й вдома новую.

Terra — Оксано! Мене та криниця
будить мов ніччю... Ляка чи благає?
Думці спочинку немає, не спиться...
Всього про долю твою я не знаю.

Та може й знати — тягар для людини...
Ліпше про фактум зрадливий не знати.
Тиша — сестра мені... Друг — небо синє.
Жити отак легше і легше вмирати.

Філадельфія, 1964.

**

І любила вона й цілувала,
і квітки у саду поливала:
“незабудьки і айстри — для нього,
для моого, для моого дорогого...

Не дивуйтесь, сестрички-дівчата,
що не вмію я тайни сховати:
чуйте-знайте, що я полюбила,
та й не знаю, чи добре зробила...

Бо любов ота силу забрала,
бо любов мені розум зв'язала.
Кажуть — море не глибше любови,
чую — в світі найкраще це слово...

Але серце чого ж не те в нього,
хіба має любов дві дороги?

Ой, подайте мені добру раду!
Нехай щастя моого не украдуть...” —

І любила й квітки поливала,
та й любов його тим рятувала.

**

Любов, наче промінь, та юність прозора,
узявши за руки, в трамваї сіали.
В очах її — щастя підсунуло штору,
в словах його пахли — і ласка, і фіялка.

Любов, як весна та пахуча, шовкова,
лілеї садила, веселкою грала.
Дівчата подумали і сумні вдови:
коли б у серцях тих любов не зів'яла...

Такі молодята щасливі, хороши!
Багаті-багаті без слави, без грошей...

ВІКИ

Віки посивілі у Греції заговорили:
Акрополіс, колись могутній... Марсова Гора.
І наче кожний камінь тут напружив мертві жили,
і наче з мертвих устає Еллади золота пора.

На Марсовій Горі обняв я спомини і сонце,
давно, давно отут Апостол вчених поучав.
З апостолами днів нових стою... Та що це... Хто це?
Не віриться здивованим давниною очам.

Віки історії з камінням боляче котились, —
Перікових біліє гурт колон, слави костей...
А сонце — як було... Ті самі сонце й Божа милість,
Та серце людське горде... Серце мало так росте!

1955.

II.

У срібносонячних вінцях стоять,
мов витязі із казки, Скельні Гори.
До космосу, до сонця щось говорять?
Не розгадаю вічну тишу я...

Не гори, ні... Там — без вогнів маяк.
Двірці тут, храми... Наче іхні зорі.
Ген — динозаври, що сміялись з моря...
А я внизу — мурашка. Я — мов мак.

Прагори світлоокої Канади,
бажаю виткати зоряну сонату, —
із слів сонату ніжних, непрудких.

Забутий Архітектор — тут... Він з нами,
і кволі ми, хоч з гордими словами, —
берімо милість із Його руки!

— 38 —

III.

Каміння це віками спить та й спить
на березі прозорого Меніто...
Вітездо індіянська, чи мені ти
розважеш і про себе, і степи?

Який юнак в тобі біду топив,
кому загрожував вночі тут вітер?
Чи тільки ліки ти давало вліті,
і кров твою гірку ніхто не пив...

Меніто — “духа” озеро всміхнулось:
багато знати гостю заманулось...
Об камінь хвиля — буль... Об сивий — буль,
мов риба срібна з променем жартує.

А місяць — вождь. Цей вождь старий вартує.
Меніто,тиша йдуть — на гулі з гуль...

1939.

МЕКСИКА

Не океан, а наче злива синя,
і гори — давній фортеці?
Ідуть, шумлять: нужда й плахти із скрині...
Брилі летять під спів Мартеці.

Вся Мексика на вулиці лінівій
плекає в грудях дух “ман’яни”...
На взгір’я пнетесь схудла нива,
а далі — безрух, наче п’яний.

Америка, сусідка бистрокрила,
мов джет рвучкий: ні спать, ні істи...
А тут — та воля і ті ритми плинні,
що пісню люблять й давні вісті.

1942.

— 39 —

КНИГА ЗАПЕЧАТАНА

Прагори, ви неписаних історій
цікаві свідки: "Сестри"... Далі — "Індіянка"..."
Давно диміло тут, стогнало море,
як не вродились ми... Як світ не чув про янкі.

Давнину ви, прагори, із красою
вінчали тут қолись... Розкрійте сиву книгу!
Сторінки її тут кам'яносонні, —
читав би я за північ про полярні криги.

"Пороги", проречіть! Діди — пороги...
Чи гуляли тут човни, чи топились,
які вожді на дні десь, а які любились?
Я жду, кажіть... Та "Сестри" — в сміх... У гнів —
"Пороги".

1937.

ТРИОЛЕТИ

Небесний спокій тут який
в очах, мов світ, гори старої.
Буруни чи льоди які
лишили битви ці знаки, —
мов тіло вирване з щоки?
Ой, вітру танець під горою!
Небесний спокій тут який
в очах, мов світ, гори старої.

II.

Ряди, ряди в коронах пальм,
тримає кожна парасолю...
А далі — гори на стовпах?
До сонця пнуться. Сонце — пан,
у нього золотий жупан,
співає сонцю пташка сольо.
Ряди, ряди в коронах пальм,
тримає кожна парасолю.

— 40 —

III.

Ні, це не гори. Вічний храм...
В тім храмі ходить, кадить слава
а сонце в дзвони: вже пора
покласти темноті всій край.
Йдуть пальми в храм, за рядом ряд.
У горах тихий голос плава...
Ні, це не гори. Вічний храм.
В тім храмі ходить, кадить слава.

1939

КАРНАВАЛ

Мов грому тук і шум кінноти...
І рев, і стогін, зойк і спів?!
І радуга святих вогнів —
у ніагарських грізних водах.

На варті скелі. Ніч весела
не спить, вмліва. Чудова ніч!
Світіл — весільне віче з віч...
Мов казка вабить що до себе.

Сміється берег канадійський,
на нім, як зір, очей-очей...
Ростуть доми плече-в-плече,
і на кордоні нема війська.

Дроти, дроти, мов павутиння,
в краях Лінкольна і Канади...
На них зірки, щасливі надто,
бо в Ніагарі шумовиння.

Вертаюся я полонений
і мукою, і щастям хвиль,
зірки пливуть від них сто миль.
Ой, карнавале днів шалених!

1934

— 41 —

НЬЮ ЙОРК

Бліскучий рух і ніч, і день
пірвав мережку з степу дум...
Той шум — ста рік мов буйних шум!
І мисль у водах тих бреде.

Чи мчусь підземкою кудись,
чи під ріку в тунель лечу, —
злякався сміх, не чутъ плачу...
Дзвін сталі будить: бережись!

Гудуть, гудуть, жуки мов, люди...
Куди і день, і ніч летять?
Впіймати хочуть “чорну тать”,
що краде щастя й ранить груди?

Будинки хмар вже доросли,
іх горді голови веселі.
“Емпайр” вартує води й села,
ті села втишу геть втекли.

“Емпайр” — дитина смілих мрій —
у синім небі хоче жити.
О, велетню, не смійсь, тужи, —
вже мчиться “Гогу” буревій...

Німий із натовпом біжу,
на техніки орлах лечу, —
так мало сміху і плачу...
Нью-Йорк — із казки грізний шум.

1934

ЄРУСАЛИМ

I.

Ранок сяйний, мов Великденъ золотий,
із-за гір пливє в Єрусалим із сонцем.
Кедр до мирти нахиливсь мов, шепотить...
Дід-пастух мугиче, гонить вівці з хлопцем.

— 42 —

І здалося — мир прийшов і радість з ним.
Півні нас вітають? І арабські люди...
Гість я — то щасливий, то до сліз сумний:
миру тут немає й довго ще не буде.

II.

Я прибув до тебе із країв далеких.
Небо — купол синій... Дишуть груди легко.

На горі вартуєш, на Сіоні давнім,
якби міг, я щастя твоїм людям дав би.

Ждеш, уже смиренний, помочі від Бога?
Чи себе вважаєш дужим, не убогим...

Ой, Єрусалиме, гірка твоя доля!
Слава пишна, храми — заорані в полі.

Дав би твоїм главам я добру пораду,
став би ти ізнову славним “вічним градом”...

Та не приймеш ради від чудного гостя,
буде бій тут — буча! Вкриють гори кости.

III.

Отут Він падав під хрестом важким,
ідучи на Голготу тяжко вмерти.
По Долорозі цій ішов вузькій,
щоб смертью розірвати кайдани смерти.

Отут, осміянний, знеможений Він падав,
щоб дужими зробить нас в боротьбі.
А там... в палацах Юди відбувалась рада, —
між темнотою й світлом відбувався бій.

І нашо так усе трагічно сталося?!
На хрест пішли і правда, і милосердя,
вожді замкнулися у клітці з сталі...

Нема в Любови іншої дороги
до людського, до храму злого серця:
навік Любові — і вінець, і тога!

1955, Єрусалим.

— 43 —

ЛЮДИНА

I.

Мов загадку важку, велику таємницю
ношу під серцем... Так вагітна в скорбі дівка,
як шепотів не жаль колючих молодицям.
Покласти хочу я на рану давню ліки.
Ношу й ношу... І бракне сили породити
чарівну й грізну, наче правда, сонце-думку,
про загадку — людину... Тінню й струпом вкриту.
А може й ні, — хай томлять серце ті родильні муки.

II.

Князівно горда скорбної землі,
ну хто ти? Кріт, людино, чи пантера...
Віків тебе каміння не розтерло,
віків зотлілих зберігаєш тлін.
Павук твій чорний скрізь тенет наплів,
а доля-відьма сіє, сіє терни...
Ти ж — ввісь, вперед! (Хоч ноги уже терпнуть,
мишай мов міліядри: хліб... де хліб?
Людина — геній, чудо... І нікчемна,
в болоті ненависти топить чемність, —
найбільша загадка із давен.
То грізна — то свята. Себе не знає,
І кров'ю тахнє і квітками маю...
Защо ж я їй любов свою віддав?

III.

Яке чудне й зрадливе людське серце
і як багато воно прagne взяти!
А скільки в нім розкотистих інерцій,
як гнів, кохання — вимагають платні.
Малий Везувій грає грізно в грудях...
І всилі хто спинити ті потуги?
Полишить лава скорб і досить бруду,
а жаль у серці рану зв'яже туго.

IV.

Вона, мов канарейка з клітки — пурх!
На вулицю багату брудом й тінню.
Назустріч він, мов вовк. Затаїв дух,
як вина пристрасти п'янили тіло.
Мов в джунглях правотні горіли.
А “канарейка” пурх: “весь день не їла”...

V.

Все шукаю, шукаю й шукаю,
мов дитину загублену мати, —
людей живих поміж мертвяками.
І б’є києм мене вічний Каїн,
і сичить: чуєш? Годі шукати!
А я — далі... Мов та вірна мати.

VI.

“АЛЬОША”

Альошо, ти мов рідний мій, мов брат..
Так хороше, так сміло забалакав, —
як “зеки” світ кляли і нач-бригад
в степах сибірських... Наче й місяць плакав
і соромно було над тaborом зорі,
а зими люті грізно бушували...
Вироджувались люди на звірів,
і правду, і любов у труни клали.

Як мліла ніч, ти обізвавсь, Альошо,
та й не про хліб, “баланду”... Не про троні,
а про бессмертну правду річ повів.
Ти сонячно так про любов промовив...
І, наче промінь теплий, грало слово:
Любов ніким не знищиться — повік!

1963

VII.

Ішов я вулицею, як Різдвяний Вечір
стояв веселий біля вікон світлозорих.
Мов вечір милувавсь, радів, як я, огнями;
не рушив з місця довго він, мов вірний сторож.
Такі із радугами ганки, вікна, двері!
Без слів огні говорять, кличути і вітають...
Без шуму розганяють чорнотогу темінь.
Подумалось на мить, як хлопчику з цячками:
хорошими всі люди стали... Щедрі, милі!
Із хати швидко вибіг хлопчик... А щасливий!
Мов зайчик, вулицею мчавсь до свого друга.
Прибіг — на варті там і темінь, й клопіт...

1963

ХВИЛІ...

I.

Люди, як хвилі пливуть, — море немов оті люди.
Гордо поміст цей трима натовп недільний стоустий.
Наче рої тут й жагал: юність і старість на-гулях.
А океан... Як загув! Сонце у нім потонуло.
Людськії хвилі й думки... Очі — думок тих глибини:
“щастя я мав й загубив... Щастя у мене в кишені”.
Дівка. Цигарка і рух: “Море, ти наче з магнітом...
Ні кому серце відкрить, — куля у серці і пімста”.
Сунуться люди, пливуть... Очі — світла таємниці:
“де вона? Щастю кінець? Де він? Це жарти чи
зрада?”
“Мамо, я з мріями сплю... Море і хмари, і космос,
коней я мов, запряжу! Син твій у сні електроннім...”
Любий так поруч колись з нею ішов молодою:
“Гнівне життя, як рев хвиль! Скарб лиш отой маю...
Сина!”

— 46 —

Довгим помостом пливі натовп недільний
бліскучий:
“Жить хочу... Довше пожить”... Дід сліпий й
палиця тупа.
З возиком жінка — вперед: “Мій чоловік це...
Параліч.
Хто ж мене буде возить, як і самій — в серці
голка?”

Мисль чоловік оту зна? Зна чи не зна — хоче жити...
Сунуться натовп, візки й зрадно — у тінях параліч.
Хвилі ті людські веде юність нестримна, шумлива:
“Дайте нам, дайте мерцій, ширшу веселу дорогу!”
Мислі я сиві пряду, — нитку, що прялася віками.
Наче вона без кінця, наче вона без початку...

1964

II.

Хвилі білогриві — коні давніх січей?
Грізними валами в наступ мов ідуть,
хоч нема удачі: берег мертвих лічить,
тисячі ще тисяч хвиль тих упадуть.
І здається шум цей — стогін вод безкраїх.
Мов Самсон в кайданах, пінить океан...
Волі собі хоче, мстить... То мов благає
і на бій шле коні, — наче отаман.

III.

Шуми... Шуми... Шуми... — музика віків,
океанські шуми ранком золотим.
Мов боюсь їх ніччю й зради темноти,
вранці ж в білих гривах — золоті стрічки.

— 47 —

Вже не коні хвилі, коні молоді,
що віками мчались на рішучий бій...
Океан — мов друг мій, тчу хвалу воді,
що і хмари родить й ранки голубі.

IV.

Не знаю я, та й знати не буду,
чого ще шум бере в полон
і слух, і очі й серце в грудях, —
я ж гаєм вінчаний й теплом...

Прокинулися може хвилі
у підсвідомому, на дні...
Я не моливсь варязькій силі,
та плив би й в бурю по Десні.

V.

Стою, укопаний мов, біля океану,
і грізний, і безрадний велетень в атаку йде...
Далеко десь його хвилюють гнівні гурагани,
готуючи для берега страхів тривожний день.

Помолиться і втихне гордо-немічна людина,
як залютує знов нестимно хижий гураган.
Отак і воєн чорні хмари вкриють небо синє:
прокинеться страшніший, неприборкний океан.

Флоридо — часто пінна розкішию, гріхом і гнівом,
перехрестилися в тобі скитань і мрій стежки;
клекоче кров іспанська: “гаєтесь де, волі дні, ви?”
Вночі світла оті погаснуть й в морі — маяки...

Флорида, 1964.

ЦИКЛ “ПОДИХ ХОЛОДНИЙ”

**

Бачив я — лілія ранком весняним
захворувала...
Хмари насунули. Бурі завіяли, лілію білу
згинали.

Хай би цвіла вона, з ранком співучим
браталась!
Росами-зорями нивам родючим
всміхалась.

Бурі злякалися, в чорне все небо
убрали...
Гнулась, зітхнула мов, лілія біла
й зламалась...

1924

**

Родилася згадка болюче отак!
На серця дно, мов голка, впала.
Її це усмішка промінна та
й уст свіжі пелюстки, не в'ялі.

Співала осінь похоронний кант,
як колії життя прощались, —
прощались ми... Ой, квітко ти яка!
Так рано з смертю повінчалась.

1935.

СЛУХАЙ, СМЕРТЕ, СЛУХАЙ!

Смерте, смерте невмоляма, слухай!
Нащо вітер на вогонь твій дмуха?
Вітер гнівний... Божевільний вітер.
Палить, палить полум'я зелені віти.
Весело хіба тобі дивитись,
як труну вартує удовиця?
Як тривожні сироти чекають
тата вдома... А його немає.
Смерте, рід у тебе — рід жіночий,
мали б ніжно глянути твої очі.
Ти ж та сама, що була од віку, —
так жорстоко накриваєш віком
добрих мужів краю і родини,
підступом кладеш їх в домовину...
Та чи ти забула правду в люті,
чи шукаєш злого щастя в смуті?
Смерте грішна! Міццю ти убога,
вік короткий... Упаде з плеч тога.
Непокаянна, нещасна смерте,
скоро будеш ти — навіки мертві!
22-24 листопада, 1963

**

Мов скаржиться листя сухе під ногами:
ще є житъ... Шепотіть, шелестіть нам у лісі!
Журюся я тихо з кленами й дубами, —
не гай, а мов цвінттар журливий заміський.
Іду, шурхочу я у мідних окрасах,
смарагди між ними й палкі кармазини...
А вітер шмиглиє, неначе той прасол,
і смерть на дорозі шумить лімузином..

— 50 —

Не хочу я смерти... Тулюся до клена.
Тчу рими, мов другу чи скорбному брату:
ти житимеш, клене... Ще будеш зеленим
і я... Бо не встоять і смерть, її грати.

1963

**

Хилилась береза, тулилась до дуба,
а разом обое — до сонцевих рук...
Як вітер мчавсь гострий, рвав вітер із чуба
окраси їх — листя та й кидав на брук.

Багряну і мідну красу — під колеса!
Під ноги, у воду поніс буревій...
Журилося сонце і ласка небесна.
Замислилась жінка, йдучи, їй чоловік:

“Отак як те листя, таке й життя наше...
Я — наче береза, а мій — мов той дуб...
То чаша, дружино... Г’емо ми із чаші,
та житимем далі, хоч підем на зруб”...

**

Крилець кріпких було двоє та у сокола,
він на гору злітав плавно й легко на високую.

Ранив камінь, ранив гострий: крило опустилося,
не злітає у вир сокіл, очі засмутилися.

Воркували голуб’ята, наче гарно радились;
не знат голуб, що в голубки ние-ние рана десь.

Раз вночі — одно, не двоє... Чорна кайма вишина.
Вкрилася тишею голубка, навік вкрилася тишею.

1963

— 51 —

ТУРИСТИ

Стоятимуть на взгір'ї ці дуби,
нащадки іх стоятимуть на варті,
немов колись тут військо Вашингтона, —
як бій початись мав. За волю бій.

Шумітимуть дуби, як в гості прийде
у жовтні вітер — грізний осавул...
І наче гостро дасть команду він:
інше раз зиму зустрічать готовтесь!

Покотяться медалі золоті
з дубів замислених, з кленів спокійних:
у вітра слів нових для нас немає...
Навчилися, мов лицарі, терпіть.

Стоятимуть і пушки стародавні,
цяцьки вони тепер, а жах — колись...
“Форт Гантінгтона” буде теж стояти,
а нас — не буде... Як не стало Вашингтона.

1963

**

На похорон прийшов я в листопаді,
мов похорон у лісі й сум щороку...
Тут ходить смерть твердим, рішучим кроком, —
в руках коса у неї і лопата.

Мугиче, кадить смерть, мов жрець туземний,
і косить, косить в полі й лісі
без милости, без серця, грізно...
А нам здається все буденним.

**

Зацвіла у саду рожа, червоніє в грудні...
Квітку я люблю хорошу, але тісно в грудях.
Зацвітала пізно вишня у саду, ув Ічні,
як журилась осінь тихо, журилася й ніччю.

— 52 —

Мертві листя шелестіло. Хата шепотіла:
“Цвіт той горя навіщує... Мале серце мліло.

Так і сталося, так і вийшло, — в дзвони задзвонили...
Осінь штурхала хлоп'я там, як вітри завили.

Не цвіти, ой роже-квітко, не цвіти у грудні...
Бо гніздо тривога мостить у втомлених грудях.

1962

Біга, носить воду баба... А вся чорная!
Я вклонився є, привітав би, вона ж гордая...
Зуби скалить страшно баба: глянь, сорочка, ось...
“Не мої це... Не мені ж це... Хай надіне хтось...”

**

Біжить життя, мов бистрі коні,
вмирають швидко сиві дні.
Біжать нові на перегонах,
летять, як птахи голосні.

Життя, чекай! Життя, куди ти?
Так наче ми ще й не жили...
Стою. Дивуюсь. Вчуся жити,
а смерть уже забила клин.

I.

Під ногами осінь — хрусь... Мертвая князівна.
В лісі, де не повернусь, жде все люту зиму.

Під ногами кості мов й кучері дівочі.
Ми по костях ідемо. Сум пливе на очі.

Під ногами — це чужі... Вдома ніє рана?
Не впускайте, сторожі, — смерть, немов з наганом!

— 53 —

II.

Пройшов мороз, косою блиснув,
як ранок довго десь баривсь.
Вклонились айстри смерті низько,
та зацвітуть їще колись.

Хоч топче вітер їх і свище:
кінець красі, в садах... Кінець!
Так смерть блука по попелищі
та й викликає нас на герць...

III.

Осінь з вітром топчути листя, і я з ними — по
намисті...
Нелітаєш: осінь, нашо? І не скаржусь: вітрє, за що?
Смерть так ходить... Смерть як косить, — серце
тиші й сили просить.
Серце німо важить думку: як те листя, так голубка?

ВІТЕЗДА.

Ця — в Америці... Багата і висока,
пнеться вгору вище дуба і тополі.
Хворі тчуть надії в ній багато років,
моляться чи скаржаться на долю.

День на лузі сяє, день веселий кличе:
“вийдіть, вийдіть, люде, та на лан зелений!”
Глушить біль той голос, глушить смерть ті
кличи, —
не виходять люди, не сидять під кленом.

А лікарня денно й ночами на чаті,
смерти в двері не впускають сестри білі:
“Люта смерте, хай живуть жінки й дівчата...”
Ніє, бореться, палає людське тіло.

Знову жду під кленом, знову птахи-думи
в'ються понад головою, наче круки.
Раптом вітер гострий війнув крильми... З
Наче мліють ноги і я мов безрукий. [глумом?]

Чи стоїть мала лікарня в тихій Ічні?
Хлопчиком туди я бігав, як страждала мати.
Добра й скорбна, мати сум той знала вічно,
так і сину чащу полишила допивати...

Сивіють роки тривожні з головою,
та не сивіє, не хилиться страждання.
Герць — ізнову... Вийду з пращею старою,
вийду тихий. Переможе віра давня.

1961

ВИКЛИК

Сьогодні зустріч мушу мати з тобою...
Наказ тобі я дати право маю,
бо я ще не в полоні, жду я бою, —
один із тих, які тебе лякають.

Виходь з фортеці темної, старої...
Виходь! Впаде бо та фортеця скоро.
Руїна прийде й вкриє кумач-сором
твоє обличчя, вигляд вдачі злой.

Не вийдеш? Слово правди, меч мов, вчути...
Так, смерте бідна, вийди на покуту, —
засуджена на смерть, ти ще блукаєш...
Мов вітер той, летиш... Мов гордий Каїн.

Я ж милість маю в чаші світлій з неба. —
Смерть з-за дверей: “Теть з милостю! Не треба”...
Стою. Дивуюсь. Думка й сила мліють:
ні налякати, ні ублагати я смерть — не вмію...

1962

**

Хруснуло, ребра мов, віття по смерті у лісі, —
де не ступлю я ногою, там біль викликаю...
Вліті тут вільно гулялося дітям і пісні,
бігає смерть тепер з вітром й ховається Каїн.

Наче почув я з того світу голос забутий...
Старости може і вічності голос я чую?
Кличе так вічність байдужих людей на покуту,
Тиху молитву — прости, Боже, грішних нас — тчу я.

1954

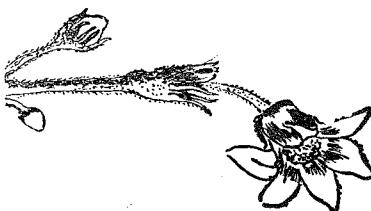
**

В Америці знайшов я лісу латку
й обнявсь, мов брат, із дубом молодим.
Це я вернувсь... Чи ліс прийшов сюди?
Мов видиво: і берест наш, і хата...

Упав під ноги раптом жолудь спілій,
а ліс шумить, на арфах виграва.
І наче у дерев — слова, слова...
Пливуть до хмар на гори білі.

А жолудь біля ніг... Спочив дозрілий.
Так я під ноги часові впаду?
Не розкажу їй про любов й біду,
щоб ласкою-привітом обігріла.

1952, Філадельфія

— 56 —

НА КОНЦЕРТ СИМФОНИЙ ВІЧНИХ

**

Небо — купол вічний. Ліс, мов давній храм...
Служби нема в храмі, тиші я нап'юсь,
доки вітер прийде й зашумить, загра.
Доки тут зустріну — Варвару мою.

Радість, мов та пташка, трішнула крилом;
я відкрив їй серце, навстіж їй — вікно!
Радість, плинь з лазурі... Біле, ген, весло...
Серце тебе хоче, бо висохло й дно.

1959

**

Білих хмарок пливуть тисячі тисячів...
Наче білі мітичні овечі отари, —
як дивлюсь я із джета на землю в біл-хмарах.
Мов нема — ні землі, ні жалів, ні плачів...

Крила техніки прудко несуть від землі.
Я — лиш атом? Та живий... І жить буду вічно!
Силюсь глянути сонцю в лазурі у вічи,
важку думку: ні-ні...! Ми не тінь тільки й тлін.

1963

**

Покотилося смішно ланом й гаєм
молоде сонце, завзвяте.
І на — гулі вітер вибігає,
молодиць у полі ціluвати...

Гладить плечі і кленам, й осикам,
ніжно-ніжно чеше мідні коси.
Невже кіс не буде вітер смикати, —
промине яга-смерть пишну осінь?

1953

— 57 —

**

Дубів — князів у кармазинах на узгір'ї!
Мов віче там чи шлюб коханців іменитих.
Всміхнулась осінь. Мати та... “Не йдіть з подвір'я,
почнем ми скоро, людоњки, і їсти й пити...”

Біжать із поїздом краєвиди осінні.
Яка краса! Неначе справді осінь — царська мати,—
добра понаскладала у коморах й сінях...
Не похорон сумний сьогодні. В неї свято.

1954

**

Свище вітер лісом:
осінь — осінь — осінь...
Наче тупнув лісу грізно:
вріжу тобі коси!

Гнуться липи. Мліоту лози:
коси наші... Коси!
Вже оздоби на дорозі...
Вітре-враже, досить!

**

Хмаря крилом зачепила узгір'я,
вітер прискочив, мов Юда: де рана?
Крильця кленів золоті задрижали:
вітре, красу нашу нишишти рано...

1929

**

В клена із золота сльози, —
ах, оті зуби в морозів!
Кинув татарин килими...
Що ж ми робитимем з ними?
Дуже так рано.

— 58 —

Капали в золоті сльози,
вітер їх крав на дорозі.
Жаль стало золота хмарам:
Вітре... Ти хлопець негарний!
І літо знов — паном.

1923

**

Я прибіг до осик моїх в гості,
наче фермер із міста утік.
В міста зуби, ой, білі та гострі,
там, мов заєць в сілі, чоловік.

А осики в святочних жупанах,
осінь шепче: ось золото вам...
Одягайтесь на вінчання, панни,
вишивок тих ще більше я дам.

Молодий осичняк наче п'яний,
кармазинів із сонцем наткав.
А осика стара — в лемент... В'яну,
порятуйте! Ця — мертвa рука...

Вернусь завтра — тут похорон буде,
і тужити осики почнуть:
сонце зрадило нас... Зрада всюди!
А вітри ті жалі понесуть.

Взімі стану на горб між осиками
й осаулові — вітру звелю:
не лякай! За горою великою
сонцю в ноги владе твоя лютъ!

1935

**

Поховаю я смуток весною...
Цілуватись з журбою? Ні-ні...
Мене манять із хати нудної
сонців празник й поля голосні.

— 59 —

Так щороку на герці з весною,
я щасливий, що завжди вона
переможницею все надомною, —
ключ до серця забрала весна.

Найбагатший я в світі сьогодні:
ой, конвалій в кишенях й пісень!
Міський гамір і мислі голодні
проміняв я на сонячний день.

1925, Харків

ПОДРУГА

Весно синьоока, весно молода,
я тебе на руки, мов дитину брав...
Під вінцем стояла — я вінець тримав, —
ключ до серця, весно, тобі радо дам.

Ти воскресла з мертвих і мене знайшла,
рідна моя наче, мов кохана ти.
Не скажу я — годі... Не шепнущи — пусті...
Замилуєсь гаєм, вийду я на лан.

Гра оркестр у гаю. Воля на лану,
а щасливе сонце цілує з небес.
Хай забуду, весно, про життєвий хрест,
тут я серцем чую рідну луну...

**

Довгий день я тебе виглядав,
ніч безкрайню на варті стояв.
А тебе — наче змила вода...
До Сибіру взяли холода.

Тобі в скриньку складав я слова,
не торкнулась щоб їх курява.
Я про тебе мережив казки,
їх любили малята швидкі.

А тебе все нема та й нема,
хоч всміхнеться нам скоро вже май.
Та як рвався, мов нитка, терпець, —
тобі сонце наділо вінець!

— 60 —

**

Взяла мене за руку: ходім... Пора горіть.
Отам сховаеш муки, де тиша на горі.
В очах її синь-море. В очах — спокій, любов.
Шукав те щастя вчора. Воно втіка немов...

На трави сіли ніжні. Спить вітер біля ніг,
А серце, мов невтішне, журбі сказало — ні!
Тримай, сестрице, руку... До ночі так тримай!
І шептіт твій, і рухи — ласкавіші ніж май.

1952

**

Віша ранок шати, голубі шовки...
Сонце в травах, в полі випліта вінки.
День біжить на гулі, хоч буденний день.
В пенсильванськім полі — жито золоте!
Плавають по річці радість і пісні, —
мов в Прилуці Удай і юнацькі дні...

1960

**

Ой, сади рясні як нарядилися
в ризи білі та в рожевосонячні!
Геть пішла кульгати скорб на милицях,
і у кошику у неї порожньо.

Завесніла буйно Каліфорнія.
Забриніло птаство на всі струни ті,
що окрилять думку, хоч і чорная,
хоч війна летить бурунити.

Мріє, мріє золота, чи виспієш,
мов сади ці, що всміхнуться овочем?
Вкрився світ страшною виспою
і чи в шати миру вдягтись схоче він...

1943

— 61 —

**

Яка дзвінка й барвиста мова ранку:
і сонце, люди й місто — молоді.
Нью Джерзі, наче мати та на ганку,
а серце навстіж в ней: гості, йдіть!

Все наче на весілля, все готове...
Весна у білому, пахучому цвіту.
На вулицях цвітуть і дочки, й вдови,
і я вінчаю радість — молоду.

1944

ДЕНЬ

I.

Пряде-шиє весна щедра жупани гаям,
у сміх річка... Наче дівка — йде пора моя?

Взялось озеро у боки, молодиця мов:
сонце-сонечко, бунтуеш... ти бунтуеш кров.

Очі люди протирають... Уставать пора?
Будить ранок гай і ферму, мов на арфі гра.

Солов'їні ніжні трелі почали лунати,
солов'ї збудили казку. Розірвав день гать...

II.

Пройшов вітер сонним бором, сосни він збудив,
у шовковій мов сорочці, вітер — молодий...

Сосни ніжно обіймає, жартує: хи... хи...
Рветься нючі павутини. День пливе з лугів.

В голубому небі чаша золотом сія,
світлий ранок щастя сіє... Путь туди моя?

1944

**

Чи море це, чи небо синє?
А гори в хмарах, мов престоли
й палаці грізні, вічносрібні.
Такі таємні море й гори...

І сонце — пристань золотая,
пливуть від сонця херувими.
А день летить в автомобілях,
і стоголосий, і щасливий?

1943

**

Вітер б'є радо в великі долоні,
вітер — козак і жартун молодий?
Свиснув! Рвонулись невидимі коні,
скачутъ як легко сюди і туди.

Пальми вгинаються, пальми вмлівають:
вітр, пусті нас... Нахабний який...
Вечір сміється, лампи розставляє.
Вечір, життя... Ой, хороши такі!

1945

СРІБЛА ДОРОЖЧА...

I.

Їде-їде в білій шубі, мов та пишна пані...
— Не чекали гостю милу, не чекали рано.
— Не лякайтесь, я багата сріблом і красою...
Усміхнулись, мов шепнулись, ялини-дівчата:
— Княжно, дайте нам юмиста, плахти витчем в хаті.
Наш палац, ось, тут на горах, а наш сторож —
сонце... —
Світе Божий, ти мов казка на кожному кроці!

1940

II.

Ще спиш? У гробі білім ти, Саскачевано...
Устань, не спи! Ти, річко, в плащаниці смерти.
Буянно, гнівно пінь! Шуми весні осанну,
уставши смерть німу життям на-смерть потерти.

Закованая наче ти, Саскачевано...
І більш не встанеш грізно, шумно? Встанеш, встанеш!
Ми днію тому з тобою в ясні очі глянем,
а він нас поцілує теплими устами.

1938

III.

Пада, пада ласка з неба, пада тихо сяйномолода.
Поле — ловить... Луг половить. Дітям свято: дай
нам вати, дай!
Сміло, тихо — грудень в гості: ширше одчиняйте
ворота...
Мов з поклоном вилітає хлопчик з хати. Хлопець-
сирота:
— Телла зимо, ти хороша... Виглядав тебе, мов
гостю, я.
Сани, де ви? Сани — з горки! Наче празник...
Матінко моя!

IV.

Ой, небо — море голубее! Торкнулась, небо, і тебе
Як схочу, зорі поцілую та ѿзспіваю: алилуя. [я...]
Я — Шаста горда... Гір цариця. На мене звернені
всі лиця...
І наче є у неї серце.. А в нім — любови й гніву герці.

1938

v

Канадський день не проміняю,
за сто доларів не віддам....
Такий розкішний, так він сяє,
немов із перелій срібла храм.

А купол синій, сонцеокий
міста і степ в красі накрив.
У сонця з щастя пашуть щоки,
ген там — весілля у гори.

А сніг не сердиться, мов грає,
рипить на баса і цвіте
конваліями, як у маю.
І наче сльози світ утер.

Не рушить срібну тишу вітер,
мороз має казку нам.
Цей день зимовий, день цей квітний,
я за весняний не віддам...

СОНЕТИ ПЕРЕМОГИ

1

Музики наче в кармазинах — дерева..
Торкнувшись маestro — вітер верховіття,
і у шовки вдягаються слова.
Такий цей лагідний у лісі мрійний вітер!
Тривожний часом й грізний його шум,
мов хоче за-щось докорить людині...
Сьогодні ж виклика багато дум:
як хвиля — спомини — у морі синім.

Дитинство й юність тіняві і скорбні...
Вони в жалобу часто були вбрані,
до гаю біг я: сосни, в серці рана..
Тому й в Америці біжу на клич їх скоро?
І цей чужий... І цей тривожить ліс...
Поклін йому і дружбу я приніс.

— 65 —

II.

Шукаю мудрих слів і тихих рим,
що обминули б серця давню рану.
Так мало вона спить, так будить рано,
не пропуска досвітньої пори.

На зустріч сонцю й ранкові іду, —
веселий ранок, наче великомінний.
Ой, годі, рано! Серце, нити годі...
Віддам я ранкові журбу й біду.

Але не гається тривожний рій, —
думки, як рій той, голову обсліли...
Невже отак мені горіть й згоріть?

Невже розставила недоля сіла,
щоб я упав, пригнічений журбою?
Ні-ні! Я вийду щасним й радим з бою.

III.

Мов фантастичний птах-аероплан
гігант рвонувсь, загув в блакиті чистій.
У капітана очі промінисти
і жилавий дівочий стан.

Не знає страху й втоми авіатор,
неміряну він міря височінь.
А зорі половив би, як м'ячі,
хоч смерть і у повітрі ставить ятер.

Такі й життя зрадливого дороги:
шілує щастя нас, то в груди — кий!
То мерзнем в світі, то на плечах тога.
Не осягнуть нам, фатум наш який,
та це я всюди бачу й добре знаю, —
без візій і надій — життя немає.

IV.

В жалобу, серце, знов не одягайся!
Не плач, на цвінтари мов сирота.

Забуло серце, що печаль ота
є мати радости й надій? Ось, гай цей
як бурею був ранений вночі...
Але погоїть сонце його рані,
пісні злетяться, — ластівок хутчій.
А ми — бадьорі витчено пеани.

Не розуміш, серце, таємниці?
Наш біль — народження то в муках,
мов на Великден дзвони на дзвіниці.
Наш сум, пониження, — хоч крук і крукса,
покриє слава. Час нам воскресати!
Всміхнеться радість ще, мов сину мати.

V.

Яке майбутніх днів наших імення?
Справляємо щодня хрестини ми.
Чужі — шумливі, тихі вони в мене, —
час мчиться, мов вістун німий.
День... Тиждень... Рік... А радости, ой, жменя...
День навісний — Марс побудив громи!
І ночі йдуть, з журбою ночі женять,
бо страждниці вони від воєн і чуми.

А ми — фатально закохаймось в правду!
Вона нам дасть стару та добру раду,
і підем з мудрістю ми сміло рядом.
Трагічних помилок не зробимо з юрбою,
як станемо з собою ми до бою, —
майбутнє в ноги упаде — синам спокою!

1940

VI.

Який це шум? Небесний наче шум...
На крилах прилетів. Радіє місто:
не смерть посіяв, пімсту й глум,
а золоті розсипав вісті.

Від щастя плачуть вікна і жінки...
Шумить, пливе, ой, людське море!
Співають діти, вулиці й дівки, —
здається — в світі вже немає горя.

Такої щастязливи не буває
часто, — хіба такого як цей року!
П'янкий цей день, він плаче і співає.

Ще прийде День (провістили пророки),
величний сонце-День той понад днями:
і стануть люди сестрами й братами.

14 серпня, 1945 р.

ЦИКЛИ ДУШЕВНІ

Так життя наше, дні його, дні — електрони...
Мов шумливий цей джет, в далечінь швидко мчать
ї, втомившись в космічному вирі, проворно
вони ляжуть нетлінні десь надовго спать.

Джети виростуть: стежку широку давайте!
Оголосить людина рішучу війну
злидням й війnam у світі тривожно-крилатім,
пісню склавши про те і дзвінку, й голосну.

Тоді жовті і чорні сини затанцюють,
та й дівчата і хлопці слов'янських крайін...
А голодна душа людська вкрай засумує
і затужить: "Де ж скарби, ой людоњки, вічні мої?!"

1964, вересень.

“ТЕБЕ ДУША МОЯ БЛАГОСЛОВИЛА!”

**

В палаці болю, скорби і надії
молитву тиху шепчути люди,
народжують її сердечну у нужді:
“Од смерти одведи... Тут ходить лята...

Уздорови нас, Господи, й прости
малі провини і гріхи великі...
Ти ж милостивий! Чуєм — любиш Ти”.
Здалось, мов ангольські, майнули лики.

Проходить Він нечутно по лікарні:
в очах любов, немає в серці кари,
Він ніжно страдників благословля.

Встають ще жити Тавіти, Вартимей...
Та й піснею хвали моєї
Благословляю Господа і я.

1952.

**

“Хто ж то Він, Той Цар слави?” Пс. 24.
Ой, земле, в шатах срібних ти яких!
Творець взимі пороздавав дарунки...
У фермерів в степу — щодня святки,
Весь в сріблі гай — мов сонце взяв на руки...

Це наш Господь, преславний Майстер твій,
у морі зорянім, мов порошину,
пустив тебе летіть у вир надій,
красуне — земле, в шатах сонцем шитих.

Сердець всіх двері, розчиніться!
Гей, люде, вийдіть духом молоді, —
бо вічна Слава йде! І діється не в сні це...

Хто, ікажете, іде там? — Цар Він Слави!
Той Цар, що поміч подає в білі,
поклоняється Йому всі глави...

**

“Благословенний Господь, моя скеля...” Пс. 144.

Благословен одвіку, Господи!
Ти ласку роздаєш нам денно,
без Тебе я піду куди один?
Бо на путі і важко, сумно й темно.

У твориві благословенний Ти:
квітки радіють... мов співають пальми.
А океан — реве й блага: пусті...
Мов велетень без сил, блага печально.

О, Боже, скелею мені Ти був
у найчорнішою життя добу,
як зрадили і мудрість, друг і сила.

Від Тебе я нікуди не піду,
не хочу жити в полоні гордих дум, —
Тебе душа моя благословила!

**

“Благослови, моя душо, Господа і не забувай всі
Його добродійства...” Пс. 103.

Душо моя, захмарилася ти з небом...
Розхмарся й Господа благослови!
З журбою подружилася? Не треба...
Співай псалом, оздоблюй гімн новий.

Душо-голубонько, хвали Імення!
Воно, мов сонце вічне, сяє нам.
Життя біжить... І днів тих — мала жменя,
nehай усі їх Господу віддам.

— 70 —

Смутна душо, ти ласку щедру брала...
Мов батько добрій, Бог тебе беріг.
Чи горами життя, втомивши, в ранах
ішов... Чи смерті був дивився в очі, —
і скорб, і біль, і зраду переміг.
Співай, душо, хвалу Йому охоче! 1940.

**

“...показав Він їм руки та бока. А учні зраділи, побачивши
Господа” Від св. Івана 20.

В вінку пісень і радости — Великден!
Такий веселій, наче Ангол, день, —
здається щастя царювати іде.
Хвилює серце мисль вічновелика.

І в Україні Пасха, мов та мати,
вітала ласкою і сироту.
Ні, не забути теплу ласку ту,
хоч рано зажурилася наша хата.

Мов князь, над днями велиcodній День!
Хто дав йому і радість й крила,
чий дух пала в устах його пісень?

Христос... Він поборов і смерти силу,
і вічні зорі щастя запалив.
Він серце і мое благословив... 1941.

**

“Чого хвалишся злом...?” Пс. 52.

Росою милости свій гнів полий,
не заздри тим, що злом торгують.
Вони здобули славу — та лихую,
мов викрадене впаде із-за поля.

З травою полиняють їх шовки
та й полетять із листям пожовтілим.
Для суду праведного вже дозріли:
кінець безбожних, ой, сумний такий!

— 71 —

Надінь одежу сонячної віри,
і сумніви розв'ються, мов пір'я,
та ѿстанеш дужим. Спиниш буревій.

На місці, беззаконник де душив все,
здивуєшся... Хто попіл полішив цей?
А твій — мов сад той, зацвіте рід твій!

1936

**

“Куди я від Духа Твоого піду, і куди я втечу від
обличчя Твого?” Пс. 139.

Куди піду від Тебе, Боже, я?
В якій норі думок сковаюсь гордо, —
мов кріт той в темені чи зайченя...
Як залютує життєва негода!

Куди я від очей Твоїх втечу, —
за моря даль або за хмар платона?
В безодню, звідки голосу не чутъ...
Чи на Ельбрус, високий і холодний?

Усюди віє Дух Твій ніжно й сміло,
не хочу бути “билиною у полі”...
Нап'ються сил Твоїх мій дух і тіло.

Утомлені вони життям і жволі,
та не даси душі моїй заснути...
Тримай в Руці мене, тримай, Могутній!

1937

**

“Хваліть Господа, — добрий бо Він, виспівуйте нашому
Богу, — приемний бо Він...” Пс. 147.

Вінки хвали плетімо Господеві
з пісень, що міряли небесну синь!
Куди не гляну, мов в красі іде Він,
і знайде ліки в Нього людський син.

— 72 —

Як чорна ніч гойдалась дико, —
гріхи росли... Вкрайну Марс косив,
тоді Христос ласково мене кликав,
на добру путь вернутися просив.

Христос — душі єдиний вічний Лікар,
торкнеться рани... й біль наш — де він, де?
Не знайдем друга кращого довіку.

У Нього милість, ласка, а не кара...
Достойний шані Він усіх людей,
що й вигоїть і рани Він — Варварі.

**

“Навчи нас отак рахувати дні, щоб ми набули серце
мудре...” Пс. 90: 12.

Нам пристановищем Ти здавна був,
мій Господи, порадником був нашим!
Як ми полин життя тили із чаши
чи одвертали ласкою злобу.

Людина... Що таке вона сама?
Вернися... — мовиши їй. Людина — порок!
І велич її й гордощ час заоре...
Ти ж вічний, — нас, як тінь, шукай! Нема...

О, Господи, чого стану благати?
Нужденний я, молитися — не сором...
Ті горді духом будуть терни жать.

Хай у премудрість тиху одягнусь,
щоб на добро був завжди скорим,
тоді я злої неправді не вклонюсь.” 1941

**

“Він пошле тобі поміч з святыні... Він дасть тобі, як
твоє серце бажає...” Пс. 20.

Таємні вікна року молодого
сьогодні тихо наче прочинились...
Гористими стежками йшла дорога,
але не виснажила віри й сили.

— 73 —

Як люто дні показували роги,
надія кріпла, кріпли її крила.
І надіяв я переможця тогу, —
як ночі, тічкою вовків мов, вили.

В майбутнє вікна трохи прочинились...
А доля на покуту йде, — смирилась?
Не буде бить життя і так трудне.

Мій Спасе, втихомирював Ти море
і вилів Сам із чаші болю й горя, —
осий нас свілорадим щастя днем! 1947

**

“Для чого стоїш Ти, о Господи, здалека, в час
недолі ховаєшся?” Пс. 10.

Всміхалося життя, немов дитина,
а сад думок і видив зацвітав.
Вінки хвали плели мої уста:
хвила Отцю, Свят-Духу й Сину...

Щасливим світлом осіяв Він хату,
журба зо скорб'ю в схованку втекли.
Наляканій Христом ховавсь дух злій:
ні Юди поблизу... Ані — Пилата.

Та й раптом — грім! Ошкірилися дні,
на душу впали сірі рядна-хмари,
як лист, життя тремтіло з переляку.

Із Йовом довелось благать мені:
за що послав, о Боже, таку кару?
А Він: “Не кара, сину, ні! Жди й дякуй...”

1948

**

Промов, сине небо! Шепчи, ніжний гаю,
чужим моїм людям, — прийшли вони звідки
на землю, що старець мов, щастя благає, —
покривдену сумнівом землю одвічно.

— 74 —

Тополі і сосни вдяглися на свято...
У лісі мов празник всесвітній великий,
і де мені слів тих і рим дзвінких взяти,
щоб світ на вечерю Господню закликать.

Є воля, що душу і тіло звільняє
із смерти полону й кайдан своєвілля.
Тоді в душі празник і радість співає,
як воля та в серці справляє весілля.

Ліс грає, шепоче із птаством щасливим,
а сонце тополі цілує і трави.
Мов дишле природа... Яка сонцевлива!
Людино, не бачиш? Скрізь Божая слава...
1963.

**

“Небо розповідає про Божую славу...” Псал. 19.
Співати серце мое хоче нині,
на цілий світ гукнуть бажа воно!
Дивіться — небо в ризі ніжносиній,
таке зробилось й серця моого дно.

Предвічний, Ти моя надія й сила,
поміг мені на скелю твердо стати.
Недоля пашу хижу затулила,
і весело всміхнулись друзі-дні.

Фортеця Ти моя непереможна,
у битві з ворогом — сталевий щит!
Під захистом Твоїм устоять зможу,
як дні-напасники немов, насунуть
і буде бій... І виграш буде чий?
Надія, Господи, моя “не всує”...
1944

**

Хвилюйся, радій, нижи рими,
як зорі близкучі, як пісня!
Ота, що пливла аж до Риму,
хоч він привітав її грізно.

— 75 —

Готуйся на жертву чи муки,
о серце! Богню в тобі мало
і кволими робиш ці руки,
що хрест на плече піднімали.

Хвилюйся, палай, люби — серце!
Молочні Шляхи підперезуй.
Сьогодні Різдво... Взавтра — герці,
а потім — веселі перезви...

СОНЕТ РІЗДВЯНИЙ

Коли б я в Віфлеємі жив тоді...
Родженому б вклонивсь, просив би Матір:
Чи ж вам в хліві сьогодні ночувати?
Несіть Дитину... Ваш — увесь мій дім!

Так соромно за світ. Ісус — в нужді...
Вже там холодний меч торкнувсь Марії,
Голгофські слізози вітер сіяв,
Хоч і раділа Мати від надій.

Пречистий Син у яслах спав на сіні...
Скорій бо радість людям понесімо:
Спаситель Він! У Нього душам лік.

Давно-давно так анголи співали,
І мудрі й прості Господа шукали,
А наш бунтується тривожний вік.

1948

IЗ СКАРБІВ ЧУЖИХ

Роберт Фрост

Ступив я там, де лісу край...
Враз — спів, ось! Дрізд...
Далеко захід погасав,
був темний ліс.

Для птиці темно, для дрозда
гніздо ладнатъ
на довгу ніч... Але іще
він міг співатъ.

Останній промінь вже погас, —
де умирають дні.
В дроздових грудях промінь жив
для пісні однії.

В колонній темряві отій
мов кликав спів:
ввійди — на лемент в темноті... —
А я... Ой, ні!

Я вийшов зорі привітать,
до скарг не йшов.
Запрошення те б відхилив, —
та не прийшло...

ПРОБЛІСК

Квітки я часто бачу з машини на-ходу,
зникають вони перше, ніж ім'я їм знайду.
Я хочу вийти з поїзда, пройти коротку путь,
щоб глянути, поруч колії, які квітки цвітуть.

Даю їм різні назви, не їхні, певен я:
не з пожарища в лісі таке міле зілля...
Не голубі дзвіночки, прекрасні їх уста...
І не лупин родючий, що й на піску зроста.

Щось промайнуло швидко у голові моїй,
ніхто його не вловить на довгій землі всій.
Тим людям тільки пробліски небо посила,
що зблизька глянути не можуть, лише здаля.

ЕПІТАФІЯ

.....
Як епітафію свою робить я мав би,
її я сам би стисло вгтував.
На камені про себе написав би:
“Цей світ любив і з ним — я сварку мав...”

ЗНАЧНА ЦЯТОЧКА

Маленька крапка, порошинка мов,
з'явилася на білому папері, —
тоді якраз на ньому я писав.
Перо мое затрималось в повітрі,
майнула думка: знищу я пером
оте маленьке щось... Та став я мислить.
Не порошинка чорна то була,
без сумніву, вона — істота жива...
Із власним наміром і почуттям,
комашка трохи ждала підохріло,
а потім бігати стала тут і там, —
ак до чорнила, до рядків моїх.

Спинилася... Нюхнула чи пила
з відразою і раптом полетіла.
Так ясно: з розумом я діло мав!
Той розум цяточка демонструвала.

.....
Сам розум маю й розум визнаю, —
убраний всяко часто зустрічаю.
Ніхто моєї радості не зна,
як кришку ту знайду я на папері.

Христина Розетті

У мене серце, як та пташка,
що в зелені дзвенить, співа.
Мов яблунька у мене серце,
яку плід рясно покрива.
Ой, серце — радуга весела
у небі-морі, мов веслоб.
Найщасливіше мое серце:
любов прийшла, життя прийшло.

Зробіть естраду з шовку й пуху,
з геральдичних кольорів — дашок.
Різьбіть гранатки з голубами
і паву й сто очей в рядок;
і виноград із срібла й золота,
геральдну лілію — різьбить
хай скульптор. Знов я народилась:
любов прийшла, іду любить.

Емлі Дікінсон

**

Зростають гори непомітно,
встають у пурпурі вони;
без намагання і без втоми,
не ждуть ні помочі й хвали.
На вічні їм обличчя сонце
кладе захоплення печать,
пестить їх сонце любо, довго;
аж поки не повисне ніч.

II.

Мое життя скінчилось двічі
до повного кінця.
А далі вічність що відкриє,
побачу втретє я:
величне і трудне для серця,
щоб зрозуміť цілком.
Розлука небо відкриває
і — пеклове вікно.

Карл Сандберг

УРИВОК — “ТАК, ЛЮДИ”...

Люди знають морів сіль,
сила вітрів відома їм.
Б'ють вітри ті кінці землі:
для людей вона гріб
відпочинку й колиска надій.
Хто говорить про людську сім'ю,
той у згоді, у ногу йде
із законом всесвітнім.

.....
Марширують з торбами біди,
уночі той марш.

Люди в темряві йдуть,
хоч лопата зор вгорі.
Марширують вони, а куди?
І що далі?!

Марія Затуринська

ВИГНАНЦІ

Де б не жили вони, той самий сон
приходив їм про пані невидиму,
чий голос полум'ям повітря колихав.
Слова вони ті знали й знати будуть:
“Не треба вас, ідіть”!

Хоч збудували гарний дім-палац,
окраси в нім, любов, мистецтва дотик.
Так завжди сталось, завжди так було:
вітальня вужчала, немов труна,
і голос — служниці, чи падав з люстри:
“Вам діла тут нема”.

І навіть, як втекли в далекий край,
на острів до тубільців простодушних,
і честь, і ласку й славу там знайшли, —
знайомий голос той і там почули,
як їм гірлянди вішали на шию:
“че не для вас... Неправда це”.

В неділю часом в парку, де квітки
і музика, любов при сяєві фонтанів,
такі щасливі срібні дні оті, —
хто був той ворог? Винний хто в тім був,
як раптом тіні-сторожі у крик:
“У путь! Ідіть! Скорій!”

І ось — заслання вибрали собі,
в селі малому скованку найтихшу.
Розмови там з каліками ведуть,
наляканіх, поранених, щоб тішить.
А ночі довгі, довші ранки й дні.
Дзвінок, дзвінок, ось, буде: пані ввійде...
Чи й тут бажають їх?

Р. Кіплінг

ТЕБЕ Б НАМ НЕ ЗАБУТЬ...

Боже, батьків наших, що сплять!
Із давен відомий, Ти з давен з нами,
від пальм до ескімосів нас віта земля,
Ти дав її, Ти дав нам в найми.
Боже висот, благаєм, з нами будь, —
Тебе б нам не забусть, щоб не забудь!

Вмирають шум і крик й товпа,
Лишають нас князі й царі, —
Твій трон стоїть, Ти світу Пан,
і тихі серцем — повні мрій!
Боже висот, благаєм, з нами будь,
Тебе б нам не забусть, щоб не забудь!

В морях десь кораблі, багато вже на дні,
і сила наша з снігом розтає.
Не буйно горді, як колись ми, — ні!
Ниневій і Тиру долю п'єм,
Суддьо народа, чуєш, — з нами будь,
Тебе б нам не забусть, щоб не забудь!

Нехай вином ми слави не вп'ємось,
щоб з п'яних уст не виплила хула
й на трон Твій не звели когось,
хто викупавсь у ріках крові й зла.
Боже висот, благаєм, з нами будь,
Тебе б нам не забусть, щоб не забудь!

Чарльз Робертс

ВЕЧІРНЯ ПІСНЯ

Коли сторож в хатах огні гасить,
сторож — вечір вийшов з озера,
а на водах, з тінями подружених,
плава холод сизий осені, —

Дзвонять вівці: спати ідем, спати...
Дзвонять з лугу поміж скелями.
Їх зачинять пастухи співаючи,
та й вечерять підуть, вже постелено.

Навіть тут, де простір необмежений,
вітер не співа приблуканий.
Тільки пахнуть дім і поле солодко,
плава дух молитви луками.

І тоді всі двері серця відчиняються,
мов німа мовчить пекуча гордість.
Солодко, ой, любо смирним бути,
яка рідна небу земля чорна!

Ватсон Керкнел

КРАЙ ВІТРУ ПІВНІЧНОГО

(Уривок)

Моя Канадо сонячна — сибірна,
Ой, скільки ти народів прийняла!
І через іспит праці нелегкої провела,
щоб випробувати щирість, волю, віру.

Одні екзамени з успіхом перейшли,
А інші — страху та пригод колючих жертві,
Втікли чи впали на білий твій килим, —
Сибір твоя їх пашею пожерла.

Французи перш прийшли на Схід твій голубий
і ліс косили, і не боялися геройно боротьби.

За води клич пригод привів Бритійців,
і два народи як один пішли на бій.
Ну ѿ що їм зими та звірі! Мов тінь це...
Сокира й плуг вінок сплели з надій.

Мандрівний дух Європу сколотив,
слов'яни і тевтонці пхалися сюди.

Прийшли вони, і ліоню й ліру принесли,
а ти гостей пісенних радість ту вітала.
Отак, Канадо моя юна, ти росла помалу,
їз кленами виростеш на славу нам колись.

Г. Лонгфелов

СЕРЕНАДА

Зорі, не смійтесь вночі!
Зорі, у морі тоніть,
в синявім морі, хутчай!
Вже спить...
Ш-ш... Люба спить!
Спить...

Місяцю, годі тобі!
З гір покотись на степи,
ждуть там, щоб з сріблом прибіг.
Вже спить...
Ш-ш... Люба спить!
Спить...

Вітре, не скаржся вночі,
з келиху волі ти пив.
Ліс хай сховає мечі!
Вже спить...
Ш-ш... Люба спить!
Спить...

Літньої ночі сни!
Мовте їй, — вмію любить...
Сторож я тут від весни,
вже спить...
Ш-ш... Люба спить!
Спить...

Ізабела Кро'форд

ТАЄМНИЦЯ

Хто проклинає путь, багату скорб'ю,
не знає той таємниці життя.
Бо скорб чорнява — мати вічна
душі нової, людяно живої.

І хоч одягнена в одежду чорну, —
виходить юною та дужою на труд,
на височінь іде, на трон, що сонцем вбраний.
Сягає вічності щасливого вінця.

Лора Берд

ШЛЮБ

Цей світ багач — красою,
а я багата юностю.
Цей світ є мій коханий.
Ой, мед з його уст капає!

В сад вийшла до коханого,
А він мене — в обійми!
Мій любий! На два голуби,
а ось для тебе лілія...

Альфред Лорд Теннісон

КОЛИСКОВА

Вітер плава. Легко плава, —
вітер з-за моря приплив.
Плавай, плавай! Хлопче славний...
Вітер з-заходу приплив!
Морем ревучим гордо ішов,
хлопчик мій плаче? В хлопчика кров?!
Місяцю очі туман затулив.
Ляля мала моя! Ляля красна моя! Спать!
Спи — мов день! Спить вже — день!
В мами на грудях спочинь.
Рип-ріп.. Двері — рип! Тато — іде?
В мами на грудях спочинь.
Тато до лялі в гніздечко іде,
місяць смеється до сонних людей.
Хлопчик у сріблі... Чий же він, чий?!
Ляля мала моя! Ляля — зоря моя! Шш-ш...

Д-р Іван Кмета-Ічнянський

БІОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Іван Оксентійович Кмета, доктор богословія, народився 25-го серпня 1901 року в місті Ічня, на Чернігівщині, в родині незаможних ремісників. Рано залишився сиротою. Закінчив учительську семінарію у м. Прилуці та курси дошкільного виховання в Полтаві. Якийсь час учителював у Смілі, на Київщині та в районі Ічні. Бурхливі часи громадянської війни й розстріли товаришів переживав дуже чутливо. Тоді почав шукати заспокоєння душі в релігії, він і віддався їй цілком у 1920 р. Згодом прибув до Києва, де служив у церкві й продовжував вищу освіту, вивчав чужі мови, — все мріючи

про еміграцію. В Києві одружився з Ольгою Кирченко. Редагування релігійного місячника, за часів "Непа", примусило переїхати до Харкова, звідки його й випущено іхати до Канади. З родиною він прибув до Вінніпегу взимі 1929 р. Служив там за пастора й на літературній ниві. Був покликаний до Сполучених Штатів Америки в 1940 р. У Лос Анджелесі, Каліф. отримав докторську ступінь, по кількарічній науковій праці.

Писати вірші та короткі оповідання почав замолоду. Прилуцьке "Гасло" надрукувало перші з них у 1919 р. У Києві й Харкові друкувався переважно в релігійному часописі, доки обставини дозволили. Збірник художньої літератури "Молодняк" у Харкові вмістив деяко з побутового матеріялу: "Варчин лист" тощо. Знався з деякими тоді "молодими письменниками". Тиха дружба з одним-другом, що мають добре серце, не завмерла й по сьогодні. На еміграції друкувався, переважно, в періодичній пресі, в Канаді й Америці та на західних українських землях, до другої великої війни: у "Післанці Правди", "Наший Культурі", "Вістнику" та ін. "Ліра Емігранта", лірика та ін. видані в Канаді. Автор живе тепер у Філадельфії, де є пастором церкви і редактором.

На "Ліру Емігранта", що вийшла була в 1936 р., проф. д-р Іван Огієнко надрукував у "Наший Культурі" ч. 5 (25) за 1937 рік довгу й дуже прихильну рецензію. Проф. д-р Огієнко, між іншими, писав: "...у цій сіренській книжечці, виявляється, огненно гаряче серце й ніжно чутливі душі! Читаю її — й п'янію від тієї ніжної душевної тузи, що нею переповнена сіренка ця книжечка..."

Далі рецензент подає короткі автобіографічні відомості про автора "Ліри емігранта" і пише: "...Найперше — це правдивий поет, поет з Божої ласки, цебто поет, що говорить правдивою поетичною мовою. Такий рідкий на нашему горизонті... Поет має ніжну душу, що в кожному рядкові тужить за втраченим раєм, — таке тепер рідке серед Макія-

ведлівських настроїв. У книжці повно рядків, що добре змальовують нам самого автора, з його душевною тугою й з вічним шуканням щастя на землі. Поет завжди мрійливий..."

На закінчення рецензії, яка займає повних сім сторінок "Нашої Культури", проф. І. Огієнко кінчає так: "...Повного змісту цієї книжки годі передати, — її треба перечитати й пережити з поетом. Може й не кожний зрозуміє пісні поета душевної тузи, бо ці пісні треба відчути рідною авторові душою. Хто має душу чутливу, ще не зовсім опановану людською злобою, хто хоче очистити душу свою від безпросвітної темряви наших безрадісних днів, — читайте Книгу Душевної Тузи М. Ічнянського, — і вона заспокоїть вас. Ніжна душевна туза розлита по цілій цій книжці, але вона запашним ароматом вкриє вашу зболілу душу й принесе заспокоєння. Нове покоління наших поетів пильнує промовляти "до розуму", — М. Ічнянський йде старою дорогою й виливає в своїх віршах цілу свою наболілу душу, а сердечність і щирість цієї поезії захоплює нас, переливається й до нашої душі, й несе правдиве заспокоєння, як сонце природі по бурі".

Видаючи "Чашу Золоту" д-ра Івана Кмети-Єфимовича, віримо, що вона для багатьох широких читачів принесе правдиве душевне вдоволення.

Вінніпег, 1964 р.

Видавництво "Дорога Правди".

ЗМІСТ

	Сторінки
Десятий раз чи сотий	5
Тіні	6
Стрічка сіріє	6
Невже вона?	7
Берест... Журавлі...	7
Пройшов вітер	7
Сосни... Квітка дика...	8
Шуміли сосни так...	8
У Каліфорнії	9
Стежки й пісні	9
Немов дихнула й усміхнулась	10
Мабуть візьму вас	10
Не шепочи, мій яворе	10
Чию ходу я в лісі чую	11
Моя Ічне-Красуне	11
Київ	12
Немов сестру	12
Сповідь	13
Сади, любов рясна	13
Любов моя не квітка	14
Секстини	14
Так в Україні	15
З вікна трамаю	15
Сон	16
Розлука	16
В диму десь Харків	17
Вікна	17
Беру за руку	18
Про щось латишка питала	18
У сні мов	19
Осики у яру	19
Вишивка	19
Туга одвічна	20
Ти схвилювала мене	21

СЛОВО

Народивсь я	22
Між соснами	22
Всю довгу ніч	23
Ні слова я	23
“Діти”	24
Як вітер зашумів	24
Душа моя	25
Солов’ї, солов’ї	25
Лист від друга	26
Збудило рідне слово	26
“Сестри”	27
Як хороше нам	27
Квітка в пустині	28
Таке ти владне, слово	28
Вино я тиші п’ю	29
О, муко болячесолодка	29

“МАТИ”

Сидить — і суха, і глухая	30
Тулиться, гнеться до клена	30
Шепталисі тополі	31
Плава захмарений вітер	31
Наговорилися із сином	31
Мов тополя	32
Сьогодні матір я багату	32
Отак ти в сивій давнині	33
“Шкет”	33
Л. — О. — С.	34
Ішла мати водами	35
В лікарні	35

“ЖИТТЯ І СЕРЦЕ”

Фатум зрадливий	36
І любила вона	37
Любов наче промінь	37
Віки	38

У срібносонячних вінцях	38
Каміння це віками спить	39
Мексика	39
Книга запечатана	40
Тролети	40
Ні, це не гори	41
Карнавал	41
Нью Йорк	42
Я прибув до тебе	43
Отут Він падав	43
Людина	44
“Альоша”	45
Ішов я вулицею	46
Хвилі	46
Хвилі білогриві	47
Шуми... Шуми... Шуми...	47
Не знаю я	48
Стою укопаний мов	48
 “ПОДИХ ХОЛОДНИЙ”	
Бачив я — лілія	49
Родилась згадка	49
Слухай, смерте, слухай	50
Мов скаржиться листя	50
Хилилась береза	51
Крилець кріпких	51
Туристи	52
На похорон прийшов я	52
Зацвіла у саду рожа	52
Біга, носить	53
Біжить життя, мов бистрі коні	53
Під ногами осінь — хрусь	53
Пройшов мороз, косою...	54
Осінь з вітром топчуть	54
Вітезда	55
Виклик	55
Хруснуло, ребра мов	56
В Америці знайшов я	56

“НА КОНЦЕРТІ СИМФОНІЙ ВІЧНИХ”

Небо — купол вічний	57
Білих хмарок пливуть...	57
Покотилось смішно ланом	57
Дубів-князів у кармазинах	58
Свище вітер лісом	58
Хмара крилом зачепила	58
В клена із золота сльози	58
Я прибув до осик	59
Поховаю я смуток весною	59
Подруга	60
Довгий день я тебе...	60
Взяла мене за руку	61
Віша ранок шати	61
Ой, сади рясні	61
Яка дзвінка й барвиста	62
День	62
Чи море це?	63
Вітер б’є радо	63
Срібла дорожча	64
Ще спиш? У гробі білім	64
Пада, пада ласка...	64
Ой, небо — море голубее	65
Канадський день	65
Сонети перемоги	65
Цикли душевні	68
 “ТЕБЕ ДУША МОЯ БЛАГОСЛОВИЛА”	
В палаці болю	69
Ой, земле в шатах	69
Благословен одвіку	70
Душо моя	70
В вінку пісень і радости	71
Росою милости	71
Куди піду від Тебе я?	72
Вінки хвали плетімо	72
Нам пристановищем Ти здавна був	73
Таємні вікна року	73

Всміхнулося життя	74
Промов, синє небо	74
Співати мое серце хоче	75
Хвилюйся, радій	75
Сонет різдвяний	76

ІЗ СКАРБІВ ЧУЖИХ

Роберт Фрост — Ступав	77
Пробліски	78
Епітафія	78
Значна цяточка	78
Христина Розетті	79
Емлі Дікінсон	80
Карл Сандберг	80
Марія Затуринська	81
Р. Каплінг	82
Чарльз Робертс	83
В. Керкнел	83
Г. Лонгфелов	84
І. Кро'форд	85
Л. Берд	85
А. Л. Теннісон	86
Біографічна довідка	87-89

Книжку "Чаша Золота", а також інші видання видавництва "Дорога Правди" можна виписувати по такій адресі:

"DOROHA PRAWDY"
148 Tecumseth St., Toronto, Ont.
Canada